

ÁRA POSTALÁSSAL
Műhelye in num.
No. 224713.829.
Szerkesztőség
és kiadóh
tal:
Baron
10. Telefon: 18-60. Előfizetési
Havonta 110, negyedévre 32
évre 400, egészévre 1200 lej.
Földre: Havonta 2, negyedé
évére 12, egészévre 20 dollár
netesek díjazás szerint. Az
"KELET" a transilvaniai és b
és idegesség egyetlen politikai nap
ja. Cikkeinek utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg



KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Búcsúterti szerkesztő: H. H.
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 23.

Szerda, 1937. augusztus 4.

5697. EV. X. ÉVF.
AV 27. 174 SZAM

Amikor utolsákból lesznek az elsők...

Grigore Filipescu lapjának mai számában ironikusan kommentálja a nyilatkozatot, amelyet Vaida Sándor tett a minap a kolozsvári újságírók előtt.

Vaida ismertesen bagatelizálni igyekezett a nemzeti paraszpárt választási sikereit, nagy jelentőségűnek mondotta az ő román frontja által elért meglehetősen szerény eredményt és különösen kihangsúlyozta, hogy ezeken a választásokon a szavazásra jogosultak tekintélyes része nem jelent meg az urnák előtt, amiből a maga számára igyekezett kedvező konkluziókat levonni.

A maniusták kolozsvári lapja szerint Vaida logikája valahogy így hangzik: „Velem tartottak azok, akik nem szavaztak, vagy meghaltak. Nekem volt tehát megsemmisítő többségem...”

Grigore Filipescu is hasonló tónusban kommentálja a Vaida-nyilatkozatot, alábbi érdekes cikkeiben:

„Vannak játékok, amelyekben az nyer, aki veszít. Régebben biciklizversenyeket rendeztek, amelyeket az nyert meg, aki utoljára érkeztet célhoz.

A németeknek a háború előtt egy különös dáma-játéka volt, az úgynevezett „Schlachtdáma”. Az nyert, akinek gyalogosait az ellenfél elűtötte. Valóságos művészet volt a partnézet arra kényesíteni, hogy őrse le a gyalogosokat. Eppoly nehéz volt azonban a csaknem álló helyzetben lévő biciklin az egyensúlyt tartani.”

Vaida nyilatkozatainak olvasása ezeket a gyerekkori emlékeket idézik fel bennem. Csak éppen hogy azt nem proklamálta a volt miniszterelnök, hogy a kormányutódlásra a legnagyobb esélye annak van, aki utolsónak érkezik be a választáson. Minthogy Vaida tréfás természet, nincs kizárva, hogy egy következő intervjuban elmondja, mi mindent tett szándékosan azért, hogy csak a nemzeti paraszpárt szavazatainak 30 százaléka essék rá, hogy eképen több esélye legyen a hatalmi kourcenciában.

Egyébként az egész intervjú valóságos kert, amelyben minden zöldség megtalálható: város paradicsom, sárgamurok, amelyekről Vaida is említést tett.

A külpolitikai orientálódás kérdése pedig valóságos botanikus kertbe vezet.

A Vaida nyilatkozatait jellemző minden zavartosság mellett is megértettünk belőle valamit: azt ugyanis, hogy a kormányváltozás küszöbén a volt miniszterelnök szükségét érzi annak, hogy megtagadjon mindent, amit négy éven keresztül mondott.

Leon Blumról csaknem kedvesen beszél Vaida, amióta ez „aláírta Hitlerrel a német-francia gazdasági egyezményt”.

Vaida készen áll tehát arra, hogy Blumot Bucurestiben a legnagyobb tisztelettel és pompával fogadják, amennyiben reabizák a hatalmat.

És súlyt helyez arra, hogy ez irányban semmilyen kétség ne álljon fenn.

„Kizárólag Franciaországra tartozik, hogyan rendez el a maga belügyeit” — jelenti ki ünnepélyesen Vaida.

Jobb későn, mint soha!

Az ember arra gondol, hogy még egy év sem telt el azóta, hogy De La Roque ezredes távirati bátorítást kapott Vaidától.

Ezeket a szép napokat Vaida elfelejtette már, mi azonban nem.

A szegény ezredesről már meg sem emlékezik az utolsó Vaida-intervju.

Hálátlan ember ez a Vaida.

Az, aki ma kijelenti, hogy „Franciaországra tartozik, hogyan rendez el a maga belügyeit”, nem sokkal ezelőtt még „Jeanne d'Arc és La Roque ezredes Franciaországjáról” beszélt, mint az egyetlenről, amellyel hajlandó volt szöveázni.

A szombati nap nagy diplomáciai sikert jelentett a franciaországi néppárt kormányának számára. Végre Vaida is elszánta magát arra, hogy elismerje.”

Erélyes orosz tiltakozás Tokióban a tiencsini szovjet-konzulátus megtámadása miatt

Japán tartózkodó hangon ígér elégtételt. Folytatódnak a csapatösszevonások és a japán kegyetlenkedések

Tokió Nankingot, Nanking pedig Tokiót vádolja nagyarányu hadikészülődésekkel

A tiencsini orosz követség ellen intézett támadásról Moszkva most tett közzé hivatalos jelentést. Eszerint július 30-án a harmadik tiencsini kerületet, ahol a szovjet konzulátus épülete is van, japán csapatok foglaltak el. A kínai rendőrség kivonult a kerületből, az orosz konzulátus védelem nélkül maradt. Ezt felhasználva, fehér-orosz gárdisták, a japán kémszolgálat ügynökei és mások Taki japán vezérkari őrnagy hozzájárulásával behatoltak a konzulátus épületébe.

A bombákkal és könnyű gépfegyverekkel felszerelt polgári ruhás támadók megölték a konzulátus egyik tisztviselőjét, majd teherautókra rakták a különböző betondarabokat és a japán koncesszió felé vitték utjukat.

Szmirnov orosz konzul a japán főkonzulhoz fordult, de az nem fogadta őt. Utóbb a japán főkonzul közölte, hogy nem tehet semmit, mert a telefonösszeköttetés megszakadt.

A konzul elleni támadás éppen azon időben játszódott le, amikor az orosz konzul a japánnal tárgyalt.

Az orosz konzul kérésére összehívták a tiencsini konzuli testületet.

Az értekezleten a japán főkonzul nem vett részt. A kapott értesülések szerint a támadó fehér-oroszokat nem büntették meg.

Moszkvában mihelyt tudomást szereztek a történetről, utasították a tokiói ügyvivőt, jelentse be erélyes tiltakozását a történetek miatt. Az orosz kormány a bűnösök letartóztatását és példás megbüntetését kéri annál is inkább, mert az illetők neve ismeretes. Követelik továbbá, a konzulátusról elvitt tárgyak megtérítését és a konzulátus tényleges védelmét.

A nankingi szovjet megbízott japán határvetnél erélyesen tiltakozott a tiencsini események miatt, követelve, hogy a város felett uralmat gyakorló japán katonai hatóságok helyezték letartóztatásba a tetteseket és kényszerítsék őket az elrabolt okmányok visszaadására.

Japán részről egyébként cáfolják, hogy a támadásban japánok is részt vettek volna.

A japán nemzetvédelmi minisztérium felhatalmazott képviselője Tokióban a következő hivatalos megjegyzéseket fűzte a konzulátus megtámadása kérdésében:

A kapott hivatalos jelentésekből a támadás jó ismert orosz fasiszták műve. A japán hatóságok ismerik az összes támadók neveit.

A japán hadseregnek nem volt része a támadásban.

Bár ellenségei vagyunk Észak-Kína belsejének, el akarunk kerülni minden összetűzést az idegen hatalmakkal.

Egész Kína háborus lázban ég

Az Asahi diplomáciai szerkesztője foglalkozva a Nankingból kapott hírekkel, úgy véli, hogy a Kína és Japán közti diplomáciai kapcsolatok ténylegesen megszakadtak. A háborus forrongás napról napra nő a fővárosban és fenyegető jellegű. Nankingban minden mozgásban van várható harcokra tekintettel. Másrészt Tiencsinnél kapott táviratok szerint Kalgyn vidéken a 13-ik kínai hadosztály megérkezése miatt nagy az izgalom. Emlékeztetnek arra, hogy a 13-ik hadosztály az, amely 1936-ban feltartóztatta a japán-mandszu hadsereg előnyomulását. Leszervezik még, hogy több kínai kormánycsapat érkezett Eihikiauukba, Csahar tartomány fővárosába, mi alatt Csang-Csuba, amely 100 kilométernyire van. Tiencsintől 3 kínai csapatokkal megrakott vonat futott be. Tiencsini japán körökben azt hiszik, hogy a japán és kínai csapatok megütközése közeledik, ha időközben a nankingi kormány nem tartóztatja fel a kínai csapatok előnyomulását. Erre az eshetőségre tekintettel a japán csapatok is nagy erőfeszítéseket kapnak Mandzsúria és Korea felől.

Csinanból közlik, hogy az a hír, mely szerint Hang-Fu-Csü tábornok elfogadta Csang-Kaj-Sek marsall felhívását, azt az aggodalmat kelti, hogy Santung tartomány kormányzója beszűnteti a Japánnal

szembeni semleges politikát, amit az utolsó tíz évben gyakorolt.

Ezáltal a helyzet egyik pillanatról a másikra súlyosra fordul Santungban, ahol fokozott háborus hangulat uralkodik.

Häng-Fu-Csü tábornok váratlan Nankingba utazása, a kínai központi kormány által északra küldött csapatok előnyomulása és a kínai repülőik mind gyakoribb megjelenése folytán. Az Asahi azt hiszi, hogy a kínai hadsereg be akarja keríteni Peking-Csiencsin vidéket a csahari, hopeji és santungi csapatok segítségével. A Peking-Haneku vonalon levő erődök és a Paotingi állások is erősek.

Japán készülődések

Ugyanakkor Nankingban a japán készülődéket mérlegelik. A japán kormány hadikészületei és a hadfelszerelésre megszavazott összegek azt mutatják, hogy általános ellenségeskedés van kialakulóban Kína és Japán között. A japán csapatok állandóan érkeznek és szállnak partra Észak-Kínában. Japán 160 ezer tartalékost mozgósított, ami kétségtelen jele a háborus szándéknak. Számos japán konzulátust szüntettek meg kínai városokban. A japán állampolgárságu lakosok sietve távoznak el a városokból.

(Folytatása a nyolcadik oldalon)

VILAG TUKRE

Kincsek az Óceán mélyén

Vannak közismert tengeri katasztrófák, melyek alkalmával kiszámíthatatlan értékű kincsek merültek az óceánok rejtelmes mélyére. A legismertebb kincshajók fölött hosszu évek óta lázasan dolgoznak.

A legközelebbi multban elsüllyedt hajók közül a Lusitania nevű már megtalálták a kincskutatók. Írorszag déli partjaitól néhány mérföldnyire, majd nem ugyanazon a helyen, ahol egy német tenger-alattjáró az Amerika felől Európába uszó hajókolosszust elsüllyesztette 1916. május 7-én reggel 6 óra 20 perckor, ott pihen a roncs egy hatalmas, nyílt sziklapadon, amelyet mindenfelől véghetetlen mélységek vesznek körül. Mindenfelől lefényképezték, a mélytengeri buvárok úgy ismerik minden részét, mintha annak idején a hajón utaztak volna. Azt is tudják, hol rejtőzik a hajótestben az a kétszázmillió aranydollár és 12 millió aranyfont, nemkülönben 20 millió dollár értékű letétbe helyezett ékszer, amit a hajóval együtt elveszett 436 utas tulajdona volt.

A kincskutatók egyébként teljesen pontos roncs térképpel dolgoznak. Mint kiderült, az Atlanti óceán feneké valóban a legdusabb arany- és gyémántterület, amely sokkal többet ér, mint Délafrika, vagy Alaszka s a többi kincsesvidék.

Szinte előttünk még a borzalmas nap, amelyen a Titanic katasztrófájáról érkeztek a legelső híradások. 1912 április 14-én, hajnali 2 óra 20 perckor merült el az óriás hajó. Igaz bár hogy a Titanic 1223 m. mélységben pihen homokba és iszapba ágyazva, de a kincskeresők kezében már ott van egy gépezet, melynek segítségével az óriáshajót el lehet szakítani a tengerfenéktől és úgynevezett „lebegő roncs” lehet tenni. A levegő felhossa a hajót hozzáférhető magasságba, ahol aztán a buvárhajók elbánnak vele.

A harmadik kincskereső terület — egyike a legrégebben megmunkáltaknak kétségtelenül a spanyol félsziget észak nyugati sarkán levő Vigo kikötője előtti tengerrész, ahol 1702 október 12-én, délután 4 óra körül az ezüstflotta süllyed el.

Ez a büszke hajóhad — 23 hajó — Középamerikából hozott magával 9 millió dollár értékű ezüstöt, gyöngyöt és más értékeket, Chateaux-Renaud tengernagy vezette a hajóhadat, melyet Vigo előtt megleptek az egyesült angol-németalföldi gályák.

Az „ezüstflotta” roncsainak egyes darabjait az elmúlt századok során gyakran vetette fel a tenger. Vigo muzeumban számos ilyen gályaronszarab található. Négy esztendővel ezelőtt a mélytengeri buvárok pontosan megállapították, hogy a hajóhad jelenleg az eredeti süllyedés helyétől 3 mérföldnyire északra fekszik, a Cap Sileiró sziklaszirt közvetlen közelében, átlagos 200 méternyi mélyen, alaposan elszórva, közel 2 négyzetmérföldnyi területen.

Kincseket keresgélnek a vakmerő buvárok az Atlanti óceán négy másik helyén is. A Kis Antillák st. Croix nevű szigetének közvetlen közelében alig 100 esztendővel ezelőtt süllyedt el a hirhedt Rico Duala nevű kalózevő hatalmas vitorlása amely 1831 január 17-én a spanyol Hilario de Estada nevű tengerészkapitány támadásával szemben csatát vesztett és szitává lyuggatva eltűnt a tenger mélységében.

Rico Duala kalózevő vitorlásán ma

eloszt
100.000
rankot a
zsi világ
állításon
szívesen látjuk!
kiállítási pa-
Pavillon de la
anté 24 B.

vas jelenti — teg-
sukat. Erőfeszíté-
Erős nyomást gya-
ahol a kormány
t. A felkelők fon-
Sierra Carboniera,
kedvező közelében,
a Tronaque magas-
hadtest helyenkint
mélységben.

elentése szerint a
nesnoksága utasi-
ják meg Cuero és
amelyek délkeletre
a felkelők alaposan
a kormány három
eghsült. A 8000
ezer meghalt és

nély alatt
chirghiol
hid

2. A Facla című
rencsétlenség híre
rint ma délen 12
oli kikötőhid cöl-
y adott pillanatban
lott. A szerencsét-
személy tartoz-
14 az összeomlás
egsebesült. Vala-
ba szállították.

zonnal a helyszínré
vizsgálatot. Megál-
zeomlást a hid ki-
bőlopinek gyenge-

rencsétlenség híre

Lotából
Zöm

JÓ HIR

azok számára
akik

LÁBFÁJÁSBAN
SZENVEDNEK



Ez az oxigénnel tömített fürdő azonnal megszünteti a fájdalmakat, felpuhítja a tyukszemeket, amelyeket így gyökerestül kiemelhet.

Nagyon egyszerű az eljárás. Egy meleg lábfürdőbe tegyen egy maréknyi Saltrates Rodell-t. Több millió oxigén buborék szabadul fel. Áztassa be lábait ebbe a vitalizált fürdőbe. Határozottan érzni fogja, amint az oxigén behatol a porusok mélyébe és a — hat világhírű gyógyforrásból készített — gyógyszor jótékony hatása megkezdődik. Szegény elkinzotta, beteg lábait ismét egészségesek lesznek. Azonnali kimondhatatlan megkönnyebbülést érez! A fájdalom megszüntül, a dagaatok, gyulladások eltűnnek. Új cipőt húzhat és egész napon át kényelmesen járhat. Vásároljon még ma a legközelebbi gyógyszerárban vagy drogériában egy csomag Saltrates Rodell-t. Ára jelentéktelen.

Becslés szerint 27 millió dollár értékű rablott kincs volt felhalmozva.

A hajó most 188 méter mélységben egy folyton helyet változtató úgynevezett vándorsziklán fekszik fennakadva.

A Panama csatorna közvetlen közelében van a Moszkító-öböl, melynek északi partján Costarica középamerikai állam part részén, a szárazföldtől alig 3 méternyire pihen halotti álmaiban a két évszázaddal ezelőtt elsüllyedt Abona nevű kalózhajó. Herra Ferenc, a veszedelmes kalóz éppen rablott kincseit akarta hazavinni Középamerikából valahová a Jamaika sziget környékére, amikor angol gályák megrohanták és megsemmisítették. Herra pontos ember volt, mindenről naplót vezetett, ez a napló meg is van és bizonyítja, hogy mai értékben közel százmillió dollár értékű egyházi aranykincs, valamint a mexikói telepesektől rablott hallatlan pénzeszeget volt a hajón.

Herra hajója, bár mindössze 60—70 méternyi mélységben fekszik, mégis felhozatala egyike a leadázabb feladatoknak, mert azon a tengerrészen rengeteg cápa, polip és villamosangolna, az áramlások pedig keresztezik egymást a mélyben, úgy, hogy a hajó pontos helyét lehetetlen megállapítani. Husz esztendeje dolgoznak a buvárok a Moszkító öbölben, minden eredmény nélkül.

A floridai tengerpart közelében éppen a nagy hírű Miami világfürdőhellyel szemben, tíz és fél mérföldnyi távolságban a parttól pihen csendes temetőjében a Vörös Pete néven emlékeztetés amerikai kalóznak 1888-ban elsüllyedt hajója.

Vörös Pete négy délamerikai milliárdost fosztott ki és ezek vagyonát vitte hazafelé Charleston környékére. De Miami előtt meglepték az amerikai hadihajók és megadásra szólították fel. Válassz képpen Vörös Pete egy szemtelen és sértő módon papírra vetett viccet küldött a hadihajók parancsnokának, mire a tréfát nem értő kapitányok tűz alá vették a hatalmas vitorlást. Negyedórán belül Veres Pete a multé lett, hajójával együtt a tengerbe merült.

Közel hatmillió dollárnyi kincset vitt magával ez az ember, akinek élményeiről különösen farengető tréfáiról, még ma is számtalan könyv forg a jó amerikaiak kezén.

A roncs-térkép tanúsága szerint ezeken a „nagy” eseteken kívül még számos kincses hely van az Atlanti óceánban s a roncs térkép mindenki számára rendelkezésre áll, a tengereken bárki kufathat.

ZSIDÓK A KELETINDIAI SZIGETEKEN

Erdélyből Holland-Indiába került zsidó fogász levelel

Az alábbi cikket egy holland-indiai zsidó fogász állította össze és küldte be számunkra. A fogász, aki Bálíkpápán, az egyik holland-indiai sziget városában él, erdélyi származású és itthoni rokonaival élénk levelezést tart fenn. Alábbi közleményünk érdekes képet ad a holland-indiai zsidók életéről.

Bálíkpápán, július hó.

Nem csoda, ha innen mindig hosszabb időre igyekeznek elutazni minden zsidó, még akkor is, ha állandó egzisztenciát teremtett már magának. Aki teheti, Palesztinába utazik, ahol legalább rövid időre, zsidó környezetben zsidó életet élhet. Megnevezhetetlen „honvágyat” érzünk minden iránt, ami zsidó és ezt gyermekeink is érzik. Nagyon fájdalmas ez sokszor. Itt, Bálíkpápánban a mi családunk az egyetlen, mely nyíltan is zsidó életet él. Három évvel ezelőtt vándorcirkusz érkezett a városba. Harmadnapra megfájlult valamelyiknek a foga és eljött hozzám. Kérdeztem, nem-e zsidók? Azt mondták, hogy oroszok, de tagok között 12—13 zsidó is van.

A következő napon egy öregecske, kövér „balbosz” toppant be hozzám és „riszisz-dajcs”-ban panaszkodik, hogy fáj a foga. Mondom neki: „smisztz praszt jiddis”. Öröm volt rá nézni, amikor boldogan jiddisre fordította a beszédét. A lakásba hívtam. Elmondotta, hogy az orosz forradalom elől szökött meg és azóta járja cirkusszal a világot. De azért peszachkor sosem evett hucceot. És ezután feltúrte balkabátujját. Széles kék medrek mélyedtek az alkar izmaiba, hét spirális vonalban. A tefflin nyomai. Néhány zsidó könyvet mutatok neki, pár imakönyvet, a gyermekek alef-beszjét. Egy ideig szótlanul nézi, aztán megremeg és összerázkódik a zokogástól. Hihette, hogy Borneo ilyesmit láthat? Megölel, megcsókol, nem tud beszélni, csak távozáskor ömlenek a szájából a héber áldások, amiket talán csak egy orosz-zsidó tud így folyékonyan, hiba nélkül elmondani...

Olyan ritkák az ilyen jelenetek, hogy valóban feledhetetlenek maradnak. És milyen megrázó volt számunkra az a jelenet, amikor Jáva szigetén a Szigetindia egyetlen arab zsidó templomában megláttuk a széfer torát. Vagy amikor Bandungban, ugyancsak Jáva szigetén, jelen voltunk amikor egy szegény arab zsidó asszony házában a két fiu minjén és tora nélkül imádkozta végig a jomkipurri szolgálatot. Ezek a jelenetek mély fájdalommal éreztetik a gáluti sorsot. Itt érezzük csak igazán hogy mit jelent a tradíció. Itt gondolunk azokra az őseinkre, akik Javneban lefektették a zsidó nép gáluti alkotmányát, mely jegecsitette és konzerválta a bomladozó zsidó népet, de úgy, hogy a Fărăó numájának megörzözése számba sem jöhet ehhez a műhöz képest. Az absztrakt gondolat felülmúlhatatlansága ez!

Nagyon nehéz részletes leírást adni a szigetindiai viszonyokról. Az ide cseppent európai az első években sem tudja még teljes egészében az orvosok és a nyelvészek magában a benyomásoknak azt a sokféleségét amit ez a heterogén világ nyújt. A klíma az örökös nyár, a füledt meleg, a lakosság sokféle árnyalata teljesen kiforgatják az ideérkezőket és megzavarják itélőképességüket. A lakosság népfaj, csoport és egyéni szerint sokkal nagyobb mértékben tér el egymástól, mint valamely európai országban. Más az élet Jáván, a legmodernebb indiai gyarmatszigeten és más az úgynevezett „Buittenbezitting”-eken (ez neve a holland bírtokban lévő összes keletindiai szigeteknek). A legelgyorsabb Borneo. Celebesben magyar geológus dolgozik, a minap betoppant hozzám és csak úgy kurgungatott örömben, hogy magyarul beszélhetett. A rendkívül tarkaság a sokféle bensülött a lakosság nyelvében és szokásaiban megnyilatkozó riktó ellentétek valóban összezavarják az európai utast és évek keltenek hozzá, míg objektív képet tud kapni és adni ezekről az állapotokról. A lakosság életmódja ugyiszólván ókori. Feültesen európai felfogás szerint hiányosan öltözködik. De közben mezteláb kezeli a gépkocsit és kerékpárt, hallgatja a gramofont és szereti a mozt, egyzóval magáévá teszi technikai téren a Nyugat vívmányait és gunyosan fitymálja a fehérbőrű állítólagos fensőbbségét. Az egész keletet elárasztották a nyugati iparcikkek. Az utóbbi években idetöltült Japán ipara is. Az összes ipari államok késhegyig menő versengést üznek itt a bensülött pénzéért. A lakosság élvezi az ebből eredő előnyöket. A meztelábos maláj áll a piacon, csurog a szájából a vörös „sirih” és közben egy kereskedő üzletéből hallgatja a gramofont, mely népies

maláj-nyelvű szerzeményt kirtól és dalol a bensülött szájize szerint világgá.

Különös átmenete itt a lakosság a mongol és a negrito fajnak. Már ez önmagában véve is elég komplikált. Igen sok a színárnyalat, amit a szárazföldi indiai fajokkal való keveredés, másrészt pedig az arabokkal való valálközösség (a lakosság jórésze mohamedán) következtében származott sémita ráhatások, végül pedig nem utolsó sorban az európaiakkal való keveredés idézett elő. Ha ehhez hozzávesszük az európai technika és a gyarmati közigazgatás hatását a néptömegekre, úgy megközelítőleg összehasonomást szerzünk a lakosság külső és belső képéről.

Zsidó szemszögből sem érdektelen ez a vizsgálat. Elsősorban a maláj nyelv ad sok alkalmat a képzeltbeli maláj-zsidó kapcsolatot megállapítására. Rögtön feltűnt, amikor a hét

napjainak maláj-nyelvű neveit hallottam, hogy mennyire hasonlítanak a héberhez. Ez itt már az arab nyelvnek a malájra gyakorolt hatásában nyilatkozik meg. Általában a sémita nyelvek hatottak a maláj tájszóhasználatára. Hari=nap. Hétfő=Hari zenin, kedd=Hari szelasa, szerda=hari rebu, csütörtök=hari kamis, péntek=haridjuma-hat (a mohamedán szerint a péntek az első nap) és szombat=hari szabtun. A személynevek jórésben szintén sémita eredetűek. A Brachim (Ábrahám) név gyakori. Igen sok tárgynak a neve is sémita eredetű, jöllehet ezeket még az arab invázió előtről őrizte meg az arab lakosság. A székelt például korszinak hívják és a nyelvészek megállapították, hogy a héber „kiszé”-vel azonos tőből származik. A körülméletést is megcsinálják tizenhárom éves korukban, nagy ceremóniák közepette.

Természetesen divatosak a mohamedán szokások. Mekkába zarándokolnak minden évben, imádkozásuk jellegzetesen arab, stb.

Zsidók főképpen a mezopotámiai országokból vándorolnak ide. Keleti zsidók, akik arabos-héberes dialektust beszélnek, héber kiejtésűk, különösen a torokhangokban különbözik az askenáz dialektustól.

De erről legközelebbi cikkünkben.

A leleplezett napfürdő

Hogyan kell használni a napfürdőt

Csaj, augusztus 3. Még nem is olyan nagyon régen veszedelmes dolognak tartották azt, ha valaki kifeküdt a napra. A dákák igyekeztek megvédeni arcbőrüket a nap „káros” hatásától, sápadt arcszín volt a divat és a pirosporzások kétségbeesetten rizsporozták magukat.

Ma nők és férfiak uszodákban és strandokon, mint a napimádók óraszámra fekszenek, arcukat a nap felé fordítva és türelemmel várják, hogy csokoládébarnára süljenek. Ma már ott tartunk, hogy vedeni kell őket a túlzott napfürdőzéstől, annál is inkább, mert igen gyakran nem a nap jótékony hatása, hanem a divatos arcszín a cél.

Szöke vagy barna

A napfürdő másként hat a barnákra és másként a szökekre, feltéve, hogy valódi és nem borbély által szökecsétekről van szó. A szökek sokkal kevésbé bírják a tűző napot, mint a barnák. Bőriük kevesebb pigmentet, festékanyagot tartalmaz és ezért gyorsabban szerkezhettek a napfürdőzésnél égett sebeket. Az orvostudomány figyelme újabban nagyobb mértékben fordul a napfürdő hatása felé és ma már tudják, hogy a napozás egyáltalán nem egyszerű ügy, hanem komoly orvosi probléma. Nem a nap hő sugarai azok, amelyek a leburnulást és túlzott napfürdőzés esetén az égési sebeket okozzák, hanem azok az ultraviolett sugarak, amelyek tudvalevőleg erősen gyógyító hatásúak, de amelyek túlzott adagolásban rombolni is tudnak. Érdekes megemlíteni, hogy a különböző fajtájú ultraviolett sugarak különböző hatásúak is, sőt az egyes egyének ugyanazokra a sugarakra különbözőképpen reagálnak. Itt is döntő tényező, hogy az illető napfürdőző szöke-e vagy barna, ezenkívül figyelembe kell venni a kort, az évszakot, sőt a nemet is.

Férfiak és nők

A szökek általában negyven százalékkal „fényérzékenyebbek”, mint a barnák. A világosszökekéknél ez a szám 170 százalékig emelkedhetik. Általában a fényérzékenység-

nél a 20—50 éves korig tartó időt vehetjük normálisnak. A 6—12 év között levő gyermekek félszázadra, a 13—19 éves koruk között levő fiatalok egyharmadnyival kevésbé fényérzékenyek. Ötven éven túl ismét eszik a fényérzékenység és pedig mintegy 65 százalékkal.

Nők általában egyötödérrel kevésbé érzékenyek a fényre, mint a férfiak. Terhesség időszakában azonban rendkívül nagymértékben emelkedik a fényérzékenységük.

A biológusok megállapították azt is, hogy a fény hatása az emberi testre nyáron éppen a legkisebb. Legerősebb az ultraviolett sugarak márciusban és áprilisban. Ugyancsak erős októberben és novemberben. Fontos szerepe van a pajzsmirigynek is, mint szabályozónak.

Ezt a rövid ismertetőt is bizonyítja, hogy a napozás során végbemenő folyamant nem is olyan egyszerű eset és ebben találhatják a magyarázatát annak, hogy szabadságukról négerbarnát érkezzenek vissza, hogy csak legjobb esetben egy vörös orrot szerkezhettek és azok is, akik nem tudják megérteni, hogy oly keveset voltak a napon és mégis kénytelenek égési sebeiket kengetetni.

Hasmútétek utáni időszakokban egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggelenként bevéve, kitűnő hashajtó, amely a belek tartalmát biztosan felhigítja és azt rövid időn belül fájdalommentesen levezeti. Az orvosok ajánlják.

Nincs román- lengyel megegyezés a giurgiuni Duna-híd építésére. Bucurestiből jelentik: Egyik reggeli lap is lekötölte azt a tegnap megjelent hírt, amely szerint a román és lengyel külügyminiszterek között megegyezés jött volna létre olyan értelemben, hogy a Giurgiunál a Dunán át hídát építenek. Lezszegeztést nyert illetékes helyen, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert a román és lengyel kormányok között sem a varsói, sem az azelőtti bucuresti tárgyalások során ez a kérdés nem is került szóba.

Sir Mack
An

Genf, augusztus jelentése alapján beszámoltunk a tüléséről, amelye ügyi miniszter zottság palesztin tervét. Ormsby keretében fejteget any álláspont. Rámutatott arra, hogy egyetlen messzemenő jelölésért teljes kötelet. Akár egy vagy elutasítás döntő követke után. Amennyiben javaslatot, új zsidókkal és dók-e közreműk

Ormsby Gore az angol kormány Palesztina nem Már a mandátum tése előtt, a v az antant hata zett Syces Pico teimében Palesz volt kiszemelve, nat, hogy Palesz sát eldöntöik. A hogyan lehetne kormányozni a lelemék és a B felelően, a pale szeinek jóindul zeteközi érdekei by Gore ezután leg szüksége n állapító bizotts ság feladatána összetételének hogy az ugyan tet igényel. Ép szelni már ezt gal, hogy a sz ben foganatosí gyarmatügyi r fa, hogy az a nek megkötvé tésében ifelfej részletei tekin lásfoglalása.

A nagy Goren

Ormsby Gore ben a mult-p mandátumbizo randumában é lentéssel szem tos jogi felfo dónak Palesz rik azért, me vel ezelőtt ot nem veheti m tina legjelent részét a zsidó 100 ezer arab A népszövets telmében az nek időt arra, nek Palesztin vékenységét tőzködő Nas Ez a szíriai van, hogy az a felosztási

Wed ter

London, a cikkben azon hogy Ormsb

Megjelent!

Még mindig...

Barzilay István
novellás kötete

10
novella

az erdélyi zsidóság életéről, ifjúságának problémáiról, csaluc-mozgalmának mozzanatairól. Az első erdélyi könyv, mely irodalmi formában tárja fel az erdélyi zsidó nép életét. Megrendelhető 100 lej előzetes elküldés ellenében (vidékre még 10 lej portaköltséggel) az Uj Kelet kiadónvtalánban.

Sir Mack Mahon leszögezi:

Anglia nem ígérte oda Palesztinát az araboknak

A felosztási terv halott — írja Wedgwood ezredes a Daily Expressben. Huszezer kiképzett chaluc vár a palesztinai bevándorlásra. A Hechaluc zürichi világkonferenciája

Genf, augusztus 3. Tudósítónk telefon-jelentése alapján egyik előző számunkban beszámoltunk már a mandátumbizottság üléséről, amelyen Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter betérjesztette a királyi bizottság palesztinai jelentését és felosztási tervét. Ormsby Gore nem hivatalos ülés keretében fejtette ki ezután az angol kormány álláspontját a felosztás kérdésében. Rámutatott arra, hogy a mandátumbizottságnek egyetlen ülésezése sem birt ilyen messzeségű jelentőséggel. A bizottság feladatának teljesítésére hivatott. Akár egy nem végleges hozzájárulás, vagy elutasítása az angol javaslatoknak döntő következményeket vonhat magán. Amennyiben a bizottság elfogadja a javaslatot, új tárgyalásokat kell kezdeni a zsidókkal és arabokkal, hogy hajlanak-e közreműködni a végleges terv kidolgozásánál.

Ezenfelül állami szerződéseket kell szerkeszteni, megfogalmazni a megfelelő pénzügyi és katonai egyezményeket és meg kell változtatni a mandátumot Palesztina ama részei tekintetében, ahol Anglia továbbra is mandatárius hatalom fog maradni. Rendkívül széleskörű tehát a program, amelyet ki kell dolgozni.

— Az angol kormány — folytatta beszédét Ormsby Gore — kielégítő kiutat keres egy szákuccából. Az arab és zsidó törekvések egymással merőben ellentétesek. A válságot meg kell oldani, ha azt akarjuk, hogy Ázsia e részében béke, haladás és szabályozott kormányzati viszonyok uralkodjanak. Az angol kormány felfogása szerint a terv, amelyet a bizottság kidolgozott, a legjobb és legkilátástesebb megoldását jelenti a válságnak.

vatkozás történt az ugynevezett Mack Mahon ígéreire. Azt mondták, hogy az én állandó hallgatásom félreérthető volna ebben a kérdésben. Eppen ezért nyilatkoznék akarok abban a kérdésben, vajjon Szirniának az a része, amelyet most Palesztinának hívnak, benfoglalható-e abban a területben, amelyre én függetlenséget ígértem az araboknak. *Ki kell jelentenem, hogy a Huszein királynak adott ígéretemben Palesztina nem volt benne foglaltva azon területbe, amelyre az arab függetlenségi ígérlet vonatkozott. Annakidején okom volt azt hinni, hogy Huszein király világosan megértette ezt.*

Másrésről a Times három levelet közöl ugyancsak ebben a kérdésben Lord Lamington a Mack Mahon levelezés közzétételét kéri, James Malcolm kijelenti, hogy a kérdést a Feisal emir és Weizmann közötti szerződés, valamint a mandátum véglegesen rendezte. Beckles Wilson, aki 1918-ban a palesztinai hirszolgalatot látta el, megállapítja, hogy a háború befejezése alkalmával Palesztinát általánosan a jövő zsidó otthonnak tekintették; az arab lakosság tudta ezt és tudomásul is vette.

Huszezer chaluc vár bevándorlásra

Zürich, aug. 4. A Hechaluc világkonferenciáján több, mint hatvan különböző országból egybegyűlt delegátus jelenlétében a Jewish Agency jeruzsálemi bevándorlási osztályának vezetője: Eljáhu Dolkin átfogó referátumot tartott, rámutatva arra, hogy az utóbbi két évben a hachsa-



rán dolgozó chalucok száma mintegy felére csökkent le. Számuk most körülbelül hatvanezerre tehető. Ez a visszaesés a palesztinai bevándorlás csökkenésével áll összefüggésben. A hachsára tevékenysége azonban stabilizálódott, az életfeltételek megjavultak, a kiképzés alaposabb, mert a hachsarát most 3-5 évig tart, úgy, hogy a chalucok most alapos ismeretekre tesznek szert. A hatvanezer hachsarán lévő chalucokon kívül mintegy huszezer teljesen kiképzett chaluc vár a bevándorlásra. A chaluci ifjusági szervezetek taglétszáma meghaladja a 180 ezret. A Hechaluc a huszadik cionista kongresszushoz a következő kívánásokkal fordul: 1. A következő csertifikátokból megfelelő rész biztosítandó a chaluci bevándorlók számára. 2. A Jewish Agency alapjaiból 15 ezer font szubvenció utalandó ki a chalucok céljaira. 3. A csertifikátok elosztási kulcsának megállapításánál a hachsarán lévő chalucok számát vegyék figyelembe. A 4450 chaluc közül, akik 1936-ban bevándoroltak, 74 százalék ment a mezőgazdaságra. 15 százalék a bevándorolt chalucoknak kikötőmunkásként és más hasonló pionir munkában nyert elhelyezkedést.

Az olasz zsidók a cionista kongresszuson

Róma, aug. 3. Mussolini audiencián fogadta David Prato főrabbit és kijelentette előtte, hogy az olasz cionista delegátusok résztvehetnek a zürichi világkongresszuson.

„Anglia kezei nincsenek megkötve“

Ormsby Gore hangsúlyozta ezután, hogy az angol kormány mindig tudatában volt Palesztina nemzetközi jelentőségének. Már a mandátum gondolatának megszületése előtt, a világháború alatt létrejött az antant hatalmak között az ugynevezett Syces Picot egyezmény, amelynek értelmében Palesztina nemzetközi területnek volt kiszemelve. Most érkezett el a pillanat, hogy Palesztina jövőbeni politikai sorsát eldöntsük. A feladat az, megállapítani, hogyan lehetne Palesztinát a legjobban kormányozni a népszövetségi paktum szellemében és a Balfour-deklarációnak megfelelően, a palesztinai lakosság összes részének jóindulatával és a szentföld nemzetközi érdekeivel összhangzásban. Ormsby Gore ezután megemlítette, hogy esetleg szükség mutatkozik egy határ-megállapító bizottság kinevezésére. A bizottság feladatának meghatározása, valamint összetételének módja annyira fontos, hogy az ugyancsak hosszabb előkészületet igényel. Eppen ezért megkivánná beszélni már ezt is a mandátum-bizottsággal, hogy a szükséges intézkedések idejében foganatosíthatók legyenek. Az angol gyarmatügyi miniszter végül hangsúlyozta, hogy az angol kormány kezei nincsenek megkötve és a királyi bizottság jelenlétében kifejtett Palesztina-terv egyes részletei tekintetében nincs végleges állásfoglalása.

A muftipárt küldöttsége Ormsby Gore-nál

Ormsby Gore egyébként fogadta Genfben a mufti-párt küldöttségét, amely a mandátumbizottságnak átnyújtott memorandumában élesen állást foglal a Peel-jelentéssel szemben. A memorandum sajátos jogi felfogásnak minősíti, hogy a zsidóknak Palesztinára való igényeit elismerik azért, mert ezeknek elődei kétezer évvel ezelőtt ott laktak. A királyi bizottság nem veheti magának a jogot, hogy Palesztina legjelentősebb és legtermékenyebb részét a zsidóknak ítélje oda és három-100 ezer arabot zsidó uralom alá helyezzen. A népszövetségi paktum 22. szakasza értelmében az arabok elérkezettnek látják az időt arra, hogy önállóságot követeljenek Palesztina számára. A muftipárt tevékenységét az ugyancsak Genfben tartózkodó Nashashibi párt ellensúlyozza. Ez a szíriai arab delegációval együtt azon van, hogy az illetékes körököt megnyerje a felosztási terv számára.

Wedgwood szerint a felosztási terv halott

London, aug. 3. A Daily Herald vezércikkében azon kívánságának ad kifejezést, hogy Ormsby Gore ne siettesse a dolgo-

kat Genfben. Egyre nagyobb lesz annak lehetősége, hogy Palesztina felosztása fölöslegesnek bizonyul, ha a tervet nem vizszik tulgyorsan keresztül. Wedgwood ezredes a Daily Telegraphhoz intézett levelében rámutatott arra, hogy Palesztinában a helyzet kaleidoszkópszerűen változik. A felosztási terv, amely néhány nappal ezelőtt küszöbön-állónak látszott, ma már egyáltalán nem bizonyos, sőt a gondolat maga halottnak tekinthető. Sem az arabok, sem a palesztinai angol tisztviselők nem kívánják ezt az felosztást. A rendőrség ismét akcióra lépett. A legfőbb arab vezetőség letartóztatása nem ütközne különösebb nehézségekbe. A házkutatások fegyverek után, amelyeket azelőtt nem mertek megcsinálni, ma simán végbemennek. Miután bebizonyosodott, hogy milyen könnyű végetvetni az anarchiának, nincs ok többé arra, hogy Anglia lemondjon a mandátumról és felfossa Palesztinát. A Peel-jelentés megállapította, hogy az ország felvevő képessége a bevándorlás fokozásával emelkedik. Engedjék át a zsidóknak a bevándorlás ellenőrzését a nekik szánt területeken. Az arabok most már kívánnák, hogy Anglia maradjon Palesztinában, a zsidók azonban aligha kívánják ezt, amíg fennáll a veszély, hogy a bevándorlók számát évi 12 ezerre csökkentik és egy gyenge kormányzás újabb zavargások lehetőségét teremti meg.

Ha Balfour élne

Balfour lord unokahuga és életrajzírója: Blanche E. C. Dugdale azt írja a Timesben, hogy a jelenlegi körülmények között Balfour is új megoldási módot mellett foglalt volna állást Palesztinában. A Balfour-deklarációt nem szabad feladni azután, hogy négyszázezer zsidó telepedett le ezen ígérlet alapján Palesztinában és a szétszóratosult Palesztinára. Lord Balfour politikája azonban nem statikus volt, hanem dinamikus. Ma bizonyára az volna a nézete, hogy a zsidó állam, mint a fejlődés további lépése megteremtendő, azonban olyan határok között, amelyek életképességét biztosítják.

A Times egyik legutóbbi számában Sir Mack-Mahon levélét közli. A hetvenöt éves Mack-Mahon Egyiptom egykori fő-kormányzója, éveken át tartó hallgatása után megszólal a közte és az arabok közötti tárgyalások kérdésében, amelyekre az arabok minduntalan mint jogforrásra hivatkoznak, azt állítva, hogy Mack Mahon már régen Anglia nevében nekik ígérte Palesztinát.

Palesztinát nem ígérték az araboknak

„A parlament mindkét házában — írja sir Henry Mack Mahon — többször hi-

Megszorító intézkedések készülnek a kisebbségi sport- és kulturegyesületek ellen?

Alkohol csak a szász egyesületekre vonatkozik a rendelet

Bucursti, aug. 3. A Capitala című lap híradása szerint a belügyminisztérium tegnap körrendeletet intézett alantás szervekhez, amely a kisebbségi sport- és kulturális egyesületekre vonatkozik. A nemzeti nevelésügyi minisztérium referátumára hivatkozva, a belügyminiszteri körrendelet rámutat arra, hogy bizonyos egyesületek és kisebbségi kulturegyesületek felforgató irányzatú tevékenységet fejtenek ki középiskolai diákokokat toborozva. A belügyminisztérium elrendelte mindezen egyesületek hatékony ellenőrzését és az illető iskolák tájékoztatását minden tény megállapításról.

A Lupita tudni véli, hogy a belügyminisztériumnak a sportegyesületekre vonatkozólag kiadott körrendelete az erdélyi szász ifjuság orientálódását érinti.

Halálra ítélték Tripolisban a gyilkos sivatagi nomádok vezérét

Milánó, augusztus 3. Izgalmas főtárgyalás után a tripoliszi esküdtségi bíróság most hirdetett ítéletet az ugynevezett mehanisták rabló-gyilkossági bűnperében. A mehanisták sivatagi lovassomádok, akik az olasz sivatagi hadseregben teljesítenek szolgálatot. Még 1935 december 26-án éjjel egyik csoportjuk Gadamés és Nalut között megtámadta parancsnokát, Biondo főhadnagyot. A parancsnokot legyilkolták és kirabolták. A gyilkos sivatagi lovasok Algírba szöktek, ahol azonban a francia hatóságok elfogták őket. A 46 vádlott közül a francia hatóságok 24-et kiszolgáltattak az olasz gyarmati hatóságoknak. A főtárgyalás drámai lefolyású volt. Eleinte valamennyi vádlott tagadott. Később egyik beismerő vallomást tett, de többi vádlottársát sem kímélte.

A több napig tartó főtárgyalás után az esküdtszék a fővádlottat, Mohamed ben Sa-

lah-t halálra ítélt, rajtakívül még három vádlottat in contumaciam ítél halálra. Négy vádlottat a törvényszék életfogytiglani fegyházbüntetésre, két vádlottat tízévi fegyházbüntetésre és egy vádlottat egyévi börtönbüntetésre ítélte. A többieket felmentették.

Felvétel az Eszter-Rendbe

Az Eszter-Rend Zsidó Apóló és Gondozó Nővérek Intézete szeptember havában új tanfolyamot indít meg.

Ezzel 10 növendék kerül felvételre, ezek a kétéves tanfolyam alatt csakis a beteg-ápolónői szakmában nyerneik kiképzést.

Korlátolt számban ingyenes helyek is biztosítva vannak.

Felvilágosítást nyújt és jelentkezéseket augusztus 20-ig elfogad Eszter-Rend Spítalm Everese, Cluj.

veit hallottam, a héberhez. Ez analójára gyakorol. Altalában a malajai tájszóla. Hétfő—Hári berda—hari rebu, tek—haridjuma, pntek az első n. A személyi ta eredetiek. A kori. Igen sok redetű, jóllehet trról őrizte meg eldál korszinak lapították, hogy lól származik. A kák tizenhárom- niák közepette. a mohamedán lnak minden év- arab, stb.

miai országokból k, akik arabos- léber kiejtésük, különbözik az tunkben.

ló

50 időt vehetjük zött levő gyer- éves koruk kö- dnyival kevésbé tul ismét esik a tegey 65 száza-

el kevésbé érzé- fiak. Terhesség yul nagymérték- ységük.

ak azt is, hogy re nyáron éppen trarvioletsugar- Ugyancsak erős Fontos szerepe t szabályozónak. bizonyítja, hogy t folyamat nem en találhatják a szabadságukról sza, hogy csak rot szerezhettek megérinti, hogy s mégis kényte- l.

szakokban egy zófesf" keserűvíz ashajtó, amely a tija és azt rövid levezeti. Az or-

egyezés a gür- restiből jelentik: e azt a tegnap e román és len- ott megegyezés mben, hogy a építenek. Le- en, hogy ez a hír mert a román t sem a varsói, gyalások során ba.

■ ■ ■

k mozzanatai dő nép életét. portoköltés)

SSABANEJEW:

A zsidó nemzeti irányzat a zenében

Boskovits Sándor fordítása

VI.

A következő cél már olyan művészetnek az alkotása volt, melynek mintaképe a zsidó nemzeti zenei lényeg visszatükrözésében — amint ez a régi zsinagógális énekekben és a tipikus zsidó jelleg egyéb megnyilvánulásaiiban jelentkezett — rejlett. Ez a korszak tökéletesen analóg azzal, amit Chopin Lengyelországban, Glinka és Muszorgsky Oroszországban és amit Grieg a norvég zenében jelentett. Az új korszak előfutárjai elszórtan, mint dallamgyűjtők, gondos és szorgalmas zenei munkások lépnek fel és nagyon sokkal járulnak hozzá a zsidó népi zene lényegének megismeréséhez, karakterisztikus, a nemzet számára fontos jellemvonások felderítéséhez. A zsidó muzsika prominens és kulturált vezéregyéniségeinek körében, a finom és fejlett ízű zenészek miliójában hamarosan világos lett az a tény, hogy a zsidó dal, a maga árja és iráni típusával, stílusának felismerhető európaizálódásával egy aránylik az ornamentikájában a nagyszerű templomi dallamhoz csatlakozó és előjövő új zsidó zeneművészethez, mint a gallciai-germán talajból fakadt zsargon a hatalmas és monumentális héber nyelvhez.

Ez az alkotó irányzat lényegében a melosz etnikai kérdésével nem foglalkozott részletesen, dacára annak, hogy eredeti dallamok értékesítéséről egyáltalán nem mondott le. A probléma súlypontját azonban természetesen egy eredeti zsidó muzsika megalkotására helyezték.

Ehhez azonban már szorgalmas és gondos gyűjtés, valamint alapos stílusismeret nem volt elegendő. Itten már speciális lelkesedésre, erős akaratra és ezzel párosult, az alkotáshoz nélkülözhetetlen tudásra volt szükség. Az új műalkotások a zsidó zenei gondolat teljességét kellett visszatükröznie, éppen úgy, mint ezt a régi templomi énekek mutatják. Itten már nem volt helye az archaikus szerkezetek „szolgai másolásának”, a nemzeti melosz profiljának utánzására. A nemzeti irány komponistája a nemzeti alkotás központja kell legyen. A nemzeti alkotás eredetét a zsidó népi lényeg vonásaiban találjuk meg, melynek legszebb példáját a templomi énekek adják. Ilyenek voltak azok a komponisták, akik a zenét koruk magaslatairól nézték és a mindenkor jelen technikájának és zenei kifejezőeszközeinek birtokában voltak. Mintahogy Glinka és Muszorgsky zenéjükben nem archaisztikus anakronizmusokat használtak, hanem koruk legmodernebb áramlatait követték; mint annak idején Liszt, Chopin és Grieg újítottak voltak, éppen úgy jelent meg mostan a zsidó nemzeti iskola, annak a zenei jelennek a szülöttje, mely a zenei világnak éppen az utolsó szót diktálta.

Az európai zenéből nyert segédesszközök megtartása és használata mellett a lehető legtöbbször zsidó zenetipus megszerzése a technikai konceptus főfeladata volt. (Ez a feladat olyan arányban lett elemetárisabb és természetesebb, mint amilyen arányban egyáltalán a zsidók érdeklődése saját zenéjük iránt fejlődött). A zsidó muzsikát, ki sokáig méltósággal viselte az interpretátor és feldolgozó tisztjét, végül csak maga is komponista akart lenni. Műve azonban nem kapta meg azt a stílust, melyet előtte annyi komponista használt. Az európai zenei kultúra sok zsidó elemet tartalmaz, ezek között zseniális jelenségek, mint Mendelssohn, Meyerbeer, Bizet és Rubinstein is akadnak. Alkotásaiiban ezen zenészek az európai zenei kultúrától indultak ki és azon voltak, hogy a nem európai, zsidó jellegű műveiktől távol tartassák. Néha-néha kerülő uton visszatértek a zsidó zenetipushoz és miközben finomságokat és esztétikai fűszereket keresgéltek, időnkint zenéjük nemzeti jellemvonásokat öltött. És mintha itten is egy csodálatos természetű erő működne, a megsértett és eltorzított őselem megbosszulta magát azokon, akik a saját ősi kultúrától elpártoltak és azokon a zeneszerzőkön, akik különbözően álltak szemben nemzetük érdekeivel. A fentemlített autorok művei közül csak azok maradtak meg frissen és bizonyultak életképesnek, melyekben többé-kevésbé a zsidó melosz szárnyalt.

A zsidó komponisták új generációja nem hőtön találta meg nemzeti arculatát. Egy szerűen mint komponisták kezdtek. Egy jelentős részük koruk legradikálisabb áramlataihoz csatlakozott. Ez az iskola Oroszországban keletkezett és egészében, éppen úgy, mint a zsidó zenei mozgalom, egyáltalán nem a véletlen műve volt. Dacára annak, hogy a zsidó zenei nacionalizmus nem csupán orosz területre szorítkozott, hanem Nyugaton és Amerikában is elterjedt, nem lehet a tényt letagadni, hogy a zsidó melosz művelésének jelenségei, mint pl. Maurice Ravel idevonat-

kozó kísérletei, Glinka és az orosz iskola hebraizmusához hasonlatosan a problémáival szemben inkább esztétikai beállítottság alapján állanak. A fejlett esztétikai ízlés a zsidó melódiák sajátosság szépségétől fellelkesítve modern művészi visszatükrözésben próbálta felfogni azt.

Innen még nagyon hosszú az ut a tulajdonképpeni zenei nacionalizmusig és ebben az értelemben az orosz zsidó komponisták jelensége még sokkal jellegzetesebb és jelentősebb. Ez az új irányzat a 20. század fordulóján keletkezett és a világháború idején már jelentős eredményeket mutathatott fel. A mozgalom az ifjú nemzedék neveléséhez — Alexander Krejn, Michael Gnessin, Joseph Achron, M. Milner, L. Ssaminski, S. Rosowsky és a tehetséges A. Weprik — fűződik szorosán. (Weprik az utóbbi időben két zongoraszonátát, „Halotti dalokat” brácsára és zongorára, „Vázlatokat” zongorára és zenekarra, „Hósi kötetényt” komponált.)

Ide kell soroznunk bizonyos periferikus jelenségeket is, mint pl. Gregori Krejn, A. Jitomirsky, L. Streicher, I. Aisberg zeneszerzőket, ezenkívül egy egész sor másodrendű komponistát is, akiknek műveit csak részben jellemzi a zsidó muzsika szelleme. Ezekhez a jelenségekhez, melyek a zenében kétségtelenül a zsidóság felébredő szelleméhez tartoznak, kell számítanunk Samuel Feinberg világos és erős műveit, annak dacára, hogy a zsidó szellem alkotásaiban nem játszik centrális szerepet. Zenéjének zsidó vonásai nem tűnnek rögtön fel és csak gondos analízis után találunk rá.

Kezdetben Alexander Krejn-nál sem találunk a nemzeti jelleggel. Ez a komponista pályájának kezdetén Grieg és Scriabin irányzatához kapcsolódott, később a francia impresszionisták, Debussy és Ravel harmónikus formálása befolyásolta. A Krejn a modern orosz komponisták között is nagy jelenség lett volna, még akkor is, ha a zsidó nemzeti jelleg nem hangsúlyozta volna ki annyira. Véletlen körülmény következménye volt, hogy Krejn a zsidó nemzeti irányba fordult. Első kísérlete zsidó zenei szellemben a megrendelésre komponált, vonós-nyégyesre és klarinetre írt „Zsidó vázlatok” volt. Ez a kompozíció még a hamonizált népdalok Engel és Lwow, stb. korábbi kísérleteinek stílusában mozgott. A Krejn azonban eszközökben gazdagabban felszerelve lépett a hamonizáláshoz, de ennek dacára a kompozíció általános típusát, a régi hamonizáló típust még megtartotta. Ez az a típus, melyben a zsidó melosz nemzeti sajátosságát különböző, idegen befolyások zavarják meg.

Bármiképpen is történt, ezek a „Zsidó vázlatok” Krejn alkotóerejét kilendítették semleges beállítottságából és felébresztették benne a zsidó muzsika iránti érdeklődést. Helyes ösztönölést vezetve ezen melosz prototípusait a régi zsidó zsinagógális énekekben, ezeknek sajátosság ornamentikájú dallamaiban, recitatívóinak ritmikájában kereste. Hasonló, nemzeti szellemű kísérleteket végzett ugyanebben az időben Michael Gnessin, amidőn az ősi hagyományok rituális énekeiből ilyen prototípusokat alkotott.

Már a „Salome” című szimfónikus költeményében A. Krejn egészen közelről fogja meg a meg nem hamisított zsidó melosz eredeti arcvonalait, jóllehet ez a téma nem rendelkezett határozott nemzeti szemszöggel. A scriabini szimfóniák alapján formált zenekari műveiben Krejn sokszor már valóban új melódiával dolgozik, melyben a dallamvonal jellegzetesen zsidós ornamentikája a zenének legmagasabb feszültségű dinamikus szenvedélyt kölcsönöz. Krejn zeneszerzői útján a további fejlődés etappe-jait a „Kaddis” című ragyogó monumentális kantáta (tenorszólóra, vegyeskarra és szimfónikus zenekarra), továbbá az európai formáspitkezés dacára is nemzeti teljes értéket jelentő „Zongoraszonátája” képezik. Orosz és zsidó költők (Balmont, Bialik, Ephos, stb.) szövegeire komponált csodálatos dal- és románciklusai is művészetének érettségét bizonyítják.

Ezekben a dalokban, melyek közül az Ephros költő szövegére írt „Ghaselen” ciklus a legjobb, jelentkeznek a legelőször a nemzeti melosz, dus érzelmi teltségben, csengő ornamentikával és az ennek megfelelő, előtt még nem ismert harmonikus alapépítménnyel. A melódika recitatív jellege, a metrikus szerkesztés bilincseiből megszabadítva rendkívül hatást gyakorol. Krejn műveiben egy sajátosságban jellemző érzelmi hang olvad össze a zsidó nemzeti gondolat. Legjobbban emocionális erőből és teltségűl vitt, mindenesetre tragikum nélküli szenvedélyként lehet jellemelni, mely azonban minden miszticizmustól távol marad. Krejn érzelmi kifejezése rendkívül jellemzi a zsidó

szellem komponenseit; nem misztikus, hanem érzelmi, földi és erotikus. Szereti a szenvedélyeket, a hus és szellem harcától áttört földet, miközben rokonszenve feltétlenül az anyag oldalán van.

Krejn nem vallásos gondolkodó, hanem entuziaszta. Ősi zsidó eszményképe nem a fenyegető, komor p.óféták, hanem a zsidóság azon szelleme, melyet emyomott kelet véres, érzékiségű orgiája. Krejn zenéjében szenvedélyes nyugtalanságot érezhetni, fáradhatatlan keresést, melyet forró életigenlés hat át. Krejn szereti ezt az életet, ezt az izgalmat rejtejt, anélkül, hogy vallást és egy másik világot keresne benne. Krejn alkotásait különböző szempontokból ítélték meg. Egészen bizonyos azonban, hogy rendkívüli jelenség nemcsak a zsidóság, hanem az egész világ zenei életében is. Életművéhez a zsidóság zenei ujjaszülése kapcsolódik. Művésze még nem foglalja magába a zsidó szellem teljességét, azonban érzelmi világának szenvedélyét és dinamikáját páratlan világgosszággal fejezte ki. A francia impresszionisták és Scriabin utóda, Krejn harmonikus konstrukciója csodálatosan simul a zsinagógális motívumok ornamentikájához. Éppen ez a harmonikus formálás, mely — mint Romain Rolland Debussy harmonikus formálásáról mondotta: „Mindenekelőtt harmonikus” — lehetővé tette szinponpás világot a polifónia organikus hiányával összehangba hozni; miután Krejn abból a helyes felismerésből indult ki, hogy a polifónia európai értelemben véve a zsidó szellemnek teljesen idegen szerkesztési eljárást jelent. Krejn harmoniai impresszionista buja színekkel festik alá a dallamok ornamentikáját, melyek ezekben az akkordokban még jobban kidomabolódnak. Mindemellett rendkívül ér-

dekes, hogy Krejn művészetével kapcsolatosan ugyszólván nem is beszélhetünk bizonyos skálák és hangsorok tervszerű alkalmazásáról. Ilyen teoretikus-tudományos felfogás idegen neki. Felfedezte magában a nemzeti öntudatot és az ősek szellemében, minden meghatározott szabály nélkül, organikus, élőzenét alkot. Krejn dallamszövésének profilja elasztikus és sajátosság; hol diatonikus ornamentikával, hol a régi formákból organikus keletkező kromatikus dallamvonalal találkozik. A szerzőjükre annyira jellemző telt és csengő, érzelmileg karakterizáló harmóniák az említett típusokkal egy olyan szerves egészet adnak, melyben a továbbfejlődés összes előfeltételei megvannak. Ehhez a problematikus világhoz társul még alkotó gondolatának érzelmi alaphangulata is.

Egészen más képet kell rajzolnunk az új zsidó zene másik nagy személyiségéről: Michael Gnessinről. M. Gnessin zenéjében a zsidóság profétikus jellege és rejtett extázisai a külső, zenei formák teljes szigorában jelentkeznek. Zenéje nem szinponpás, nem érzelmi, hanem mély. Mint Krejn, Gnessin a komponisták csoportjának azon tudatos újító közé tartozott, akik az orosz nemzeti művészet romjain akartak tovább építeni. Pályájának kezdetén elég eredeti írásmódjából hiányzott minden nemzeti árnyalat. Gnessin nevének már abban az időben is jó csengése volt, amikor még távol volt a nemzeti zene vizeiről. Erős tevékenységet fejtett ki a „Zsidó zene támogatására alakult társaság” támogatása körül és cikkeiben és előadásokban foglalt állást a zsidó dallal kapcsolatos kérdésekben. A népi irányzat buzgó propagálása közben azonban kompozíciójából teljesen kizárt minden nemzeti befolyást. (Befejezése következik)

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— Banati levél —

Az elmúlt hét semmi újabb gazdasági eseményt nem produkált — a piac eszerint a július végi, illetőleg az augusztus eleji kánikula hatása alatt áll. Az adott körülményeket figyelembe véve — szinte örömmel regisztrálhatjuk, hogy a hangulat az elmondottak ellenére nem nyomott, sőt: igen bizakodó. A detail-kereskedelem — legalább bánsági relációkban — az utóbbi napokban élénkült s ez annak a körülménynek tudható be, hogy a termelő már megjelentek a piacokon termékeikkel s így bekapcsolódtak az üzleti életbe. Ezzel szemben az angro-üzlet stagnál s a gyári eladás sem mutathat fel különösebb élénkséget.

A pénzpiac hírei a bankok ezidőszert főleg a folyó üzletek lebonyolítására szorítkoznak. Egyelőre a gabonakampány még nem indult meg abban a mértékben, mint amilyen mértékben itteni bánati pénzügyi körökben remélték. Ebből a célból viszont nagy tökéket koncentráltak s így mindaddig, míg a gabonakampány teljes erővel nem indul meg — a bankokban, tehát a bánati pénzpiacokon nagy tökéfeleséget regisztrálhatunk. Ez a körülmény, érthető módon és bizonyos mértékben idegesíti a bankpiacot, — a forgalomból kivont és heverő tökéek ugyanis nem hoznak kamatot.

Ami most már pénzügyi szempontból az ősi általános üzleti évadra való felkészülődést illeti, — ebben a vonatkozásban nem igen könyvelhetünk el különösebb mozgást. A gyárak és a nagyobb kereskedelmi cégek igénybe veszik ugyan a korábbról megszabott hitelkeretet, ez azonban olyan normák között mozog, hogy a bankok kalkulációs szempontjából nem jelent nagyobbabszámú üzletet. Ebben a vonatkozásban a bankok nagyon biznak abban, hogy augusztus második felében az egész gazdasági élet újabb tempót fog venni s ez alkalmas lesz arra, hogy a bankok trezortáiban felhalmozott pénzeket teljesen igénybe vegye.

A betétképződés körül ezutal nem igen számolhatunk be újabb eseményekről. Eseménynek legfeljebb az számíthat, hogy pillanatnyilag a betétképződés szünetel s ez könnyen magyarázható azzal hogy a falusi lakosság július-augusztus hónapokra teljesen kikapcsolódott minden néven nevezendő pénzügyi tranzakciókból. Szakkörökben azonban számolnak azzal lehetőséggel, hogy éppen az idén ősszel a betétképződés még a tavalyi méreteket is túl fogja szárnyalni.

Pillanatnyilag nagy riadalmat keltett az egész vonalon az az ország különböző részeiből befutott egybehangzó hír, hogy a tengeri terméskörül komoly bajok mutatkoznak. Moldovában, Besszarábiában, de Erdély több megyében is a tartós szárazság komoly veszedelemnek mutatkozik, illetőleg a tengeri

termés már most nagy visszaesést mutat. Ennek a jelenlegi helyzetnek hatásaként a kormány bizonytalan időre be is szüntette a tengeri kivitelét.

Ami most már a tengeritermés további kialakulását illeti, különösebb vélemények vannak. Egyesek szerint az említett vidékeken a tengeriben a szárazság olyan pusztításokat végzett, hogy most már egy kiadás eső sem segíthet. Mások viszont azon a véleményen vannak, ha most hamarjában a bajbajutott tengeri esőt kapna, lábónálló termés feljavulna és a katasztrófa is elmaradna. Az itt említett véleményektől függetlenül, a piac nagyon idegesen reagált és reagál a rossz tengeri terméskörül hírekre és ennek következményeképpen, a tengeri ára fel is szökött.

A gazdasági minisztérium az utóbbi napokban foglalkozott a buza árának szabályozásával. Ezzel kapcsolatban a szóbanforgó minisztérium rendeletet küldött az összes szövetkezeteknek s ebben körvonalazta a szövetkezetek hivatalos buza-árfolyamát. Eszerint a szövetkezetek fizetnek ab feladó állomás 44 ezer leit, ha a fuvar a tengeri kikötőig nem haladja túl a 3000 leit vagononként. Abban az esetben, ha a fuvar több a megállapított 3000-nél, akkor a szövetkezetek ab feladó állomás 42 ezer leit fizetnek a buza vagonjáért. Ez a rendelkezés egyben az árak pillanatnyi minimalizálását is jelenti.

A buza exportjával kapcsolatosan a bánati terménykereskedők körében újból komoly panaszok hangzanak el. Már a harmadik éve, hogy a kormány különböző rendelkezései folytán, a bánsági exportkereskedelem nem tud bekapcsolódni a buza kivitelének lebonyolításába. A szóbanforgó kormány rendelkezése ugyanis csak nagybű és fix tételekre ad exportengedélyeket. Ezek a fix tételek rendszerint több ezer vagonra vonatkoznak. Az adott körülmények folytán az a helyzet alakult ki, hogy a román buzát voltaképpen csak a nagyobb külföldi gabonaházak exportálhatják ki az országból, illetőleg a belföldi és ennek során a bánati gabonakereskedelem is csak közvetítő szerepre szorítkozhatik. Ez természetesen azt is jelenti, hogy a komoly, nagy üzletekből a hazai terménykereskedelem majdnem teljesen ki van kapcsolva.

Tul ezen a sérelmen, az itteni gabonakereskedelmi körök még komoly formában panaszolják fel, hogy a gabonavétel körül súlyos hiányokat kénytelenek elkönyvelni. Rendszerint az a helyzet áll elő, hogy a feladó állomás lement áru, míg befut a tengeri kikötőbe 300—1000 kilós hiányt mutat fel vagononként. Emiatt többek között a bánati kereskedők többször fordultak panasszal az illetékesekhez, de eddig még nem történt semmi a tarthatatlan állapot megszüntetésére. Viszont ilyen körülmények között gabonát szállítani — egyáltalán nem rentábilis.

Hog

Dem. Dob

Bucuresti, a során ma Dem nemzeti parasz demokratikus mert vezetője osztásának kértben való érdekben való érdekességgel rendelkező Emberi Jog nőke is, és aki galomban vezető módon éppette el a külö megnyilatkozó ságát, hogy elton tul védelmé mániai zsidóság frappansabb láz tett volna talál amelyből kiderít mokrata is csak zsidókat hajlan csupán azért, m lük.

A zsidók Romániá

Ime a nyilat — Véleménye niai zsidókérdés politikus, vagy könnyen taláné gályost, mint a megoldásai, me

— Ha azonban szempontból tes laszlohatnék, me nalmányozva az a zsidók pontos nyan jöttek be és hányan lakn külön elbánásra ismerjük foglalk dásukat, mert le foglalkozásuk k nak szüksége va számát, akiknek az aktívájukon, valamilyen intéz egyesülés hábor nem ismerjük az ségüket nyújtot nem hiszem, hog lehetne egy olya mint Eliás, ha e tudjuk, hány kö tudjuk mikor jö nyire voltak has vésvéti szempont

— Nyilvánvaló és nálunk még nyozatlan probl politikai banya veramentum és ki.

Dobrescu felelete

Ha nekem is mit, azt mondanálunk három különböző megol

a) Azon zsidó mostantól kezdve jönni, a kérdés a litika hatásköré elmondhatjuk, van és hogy lez

b) Azon zsidó eket illetően, ak országba, senki hogy megszabad nek az első tény ség volt. De inté drasztikus an az ellen is, akik ezt megkönnyítették.

c) Azok személy jöttek az ors lettek állampolgá problémát képez hatatlan. Mert találni?

Hogyan látja a zsidó-kérdés megoldását egy demokrata előharcos?

Dem. Dobrescu furcsa teóriát az internacionalizált gyarmatokról és arról, hogy a Népszövetség miért nem járulhat hozzá további palesztinai zsidó bevándorláshoz

Bucuresti, aug. 3. A Curentul ankétja során ma Dem. Dobrescu, Bucuresti volt nemzeti parasztpárti polgármestere és a demokratikus ügyvédek mozgalmának ismert vezetője nyilatkozik Palesztina felszámolásának kérdéséről és Romániának ebben való érdekelttségéről, mint olyan államnak, amely feles számú zsidó lakossággal rendelkezik. Dem. Dobrescu, aki az Emberi Jogok ligájának romániai elnöke is, és aki minden humanitárius mozgalomban vezető szerepet játszott, különösen módon éppen a zsidókérdésben vesztette el a különböző kényes kérdésekben megnyilatkozó kétségtelen erkölcsi bátorságát, hogy előítéleteken és közhangulatul tud védelmére keljen a sorsüldözött romániai zsidóságnak. A mai atmoszférának frappánsabb lázmérőjét keresve sem lehetett volna találni ennél a nyilatkozatnál, amelyből kiderül, hogy a legnagyobb demokrata is csak a „törvényesen” ittlakó zsidókat hajlandó megtűrni és ezeket is csupán azért, mert nincs mit csinálni velük.

A zsidókérdés nincs tanulmányozva Romániában

Ime a nyilatkozat:

— Véleményemet kérik tehát a romániai zsidókérdésben. Válaszolhatnék, mint politikus, vagy mint tudós. Mint politikus könnyen találnék egy hatásos frázist, dalgályost, mint a mi politikusaink összes megoldásai, megszabadulnék a kérdéstől.

— Ha azonban társadalomtudományi szempontból teszik fel a kérdést, nem válaszolhatnék, mert a zsidókérdés nincs tanulmányozva az országban. Nem ismerjük a zsidók pontos számát; nem tudjuk, hányan jöttek be csalárd uton az országba és hányan laktak itt törvényesen, akik külön elbánásra tarthatnak igényt. Nem ismerjük foglalkozásuk szerint való elosztódásukat, mert lehet, hogy vannak olyan foglalkozásuk közöttük, akikre az országnak szüksége van; nem ismerjük a zsidók számát, akiknek hazafias ténykedés van az aktívjukon, mert nem hiszem, hogy valamilyen intézkedést lehetne kérni az egyesülés háborújának zsidó hőse ellen; nem ismerjük azoknak számát, akik segítségüket nyújtották az országnak, mert nem hiszem, hogy valamilyen intézkedést lehetne egy olyan nagy filantrop ellen, mint Elías, ha ez még életben volna. Nem tudjuk, hány közöttük a delikvens; nem tudjuk mikor jöttek az országba és mennyire voltak hasznosak gazdasági és művészeti szempontból.

— Nyilvánvaló tehát, hogy a zsidókérdés nálunk még ismeretlen és tanulmányozatlan probléma; és a kérdés eddig politikai bányá volt csupán, amelyet temperamentum és érdek szerint aknáztak ki.

Dobrescu három kérdése és három felelete

Ha nekem is mondanom kellene valamit, azt mondanám, hogy a zsidókérdést nálunk három problémát vet fel, három különböző megoldással:

a) Azon zsidók szempontjából, akik mostantól kezdve akarnának az országba jönni, a kérdés az általános kisebbségi politika hatáskörébe tartozik. Azt hiszem elmondhatjuk, hogy elég kisebbségünk van és hogy lezárjuk a határokat.

b) Azon zsidókat és általában kisebbségeket illetően, akik csalárd uton jöttek az országba, senki nem tarthat vissza attól, hogy megszabaduljunk emberektől, akiknek az első ténykedésük Romániában vétés volt. De intézkedünk kellene és pedig drasztikusan azon románok és politikusok ellen is, akik ezt a vétséget számukra megkönnyítették.

c) Azok szempontjából, akik törvényesen jöttek az országba, és törvényes uton lettek állampolgárok, amennyiben ez problémát képez, úgy a probléma megoldhatatlan. Mert miféle megoldást lehetne találni?

1. Kérjük a Népszövetségtől, hogy ne ossza fel Palesztinát, hogy legyen hová kivándoroljanak a mi zsidóink? De hát nem látjuk, hogy csak azok is, akik már eddig kivándoroltak, milyen súlyos nehézségeket idéztek máris elő a Palesztinába való bevándorlással kapcsolatban. Hogyan kérhetnők és ki teljesíthetné azt Genfben, hogy új bevándorlókat engedjenek be és ezáltal a palesztinai probléma még komplikáltabbá váljék.

2. De tegyük fel, hogy ezt kérnők és a kérés teljesítenék. Az országgal való önkéntes kivándorlást ma is csinálni lehet a Népszövetség nélkül. Azt kérjük tehát a Népszövetségtől, vegye erőszakkal a mi zsidóinkat és vigye őket Palesztinába, vagy hatalmazzon fel bennünket arra, hogy mi küldjük őket? Ki kérhetne és ki teljesíthetne egy ilyen kérést a Népszövetségénél?

Ugyanez a kérdés arra az esetre is, ha más kivándorlási otthont igényelnénk a zsidók számára. Tegyük fel, hogy Genf, amely reszket a nagy problémákkal szembeni tehetetlenségében, mégis gondolhat-

na arra, hogy találjon egy ilyen kivándorlási otthont. Gondoljuk, hogy a Népszövetség megbízást adna nekünk, hogy erőszakkal küldjük oda a zsidókat és kisebbségeket, akik nem akarnak önként kivándorolni?

A demokrata Dobrescu két megoldása

Látjuk tehát, hogy a zsidók számára, akik törvényesen kerültek az országba, csak két lehetséges megoldás van:

a) vagy minél könnyebben elviselhető terhet csinál belőlük a román elem felerősítését szolgáló intézkedésekkel. En azonban úgy találom, hogy vannak más, a zsidóknál veszélyesebb kisebbségek.

b) Vagy pedig öljük meg őket. Azok az urak, akik erre megbízást akarnak adni és azok, akik egy ilyen megbízást elakarnak fogadni, nyujtsák fel a kezüket.

Azt hiszem tehát, hogy a kérdés tanulmányozása abszolút szükséges, épügy, mint egy az összes kisebbségek képviselőivel folytatott vita a kérdés és annak megoldása felől. Harmadsorban szükséges

egy megbeszélés azokkal az országokkal, amelyeknek, akár nekünk, igen sok kisebbsége van, végül pedig közös akció.

Azt hiszem, hogy a kisebbségek problémája végleges megoldását az egyes államok túlnépesedésének problémájával együtt fog nyerni. A polgárság feltétlenül fog jutni az osztályösszefogáshoz, a munkások összefogásáéval szemben. Eképpen fegyverszünetre fog kerülni a sor, a felek és osztályok között. A polgárságnak ez a kibékülése a túlnépesedés kérdéseinek megoldásával együtt fog megtörténni. Azt hiszem, hogy nem lesz más megoldás, mint internacionalizált gyarmatok létesítése, ahová kivándorolnak majd az összes államok lakosság-többségei. Ezek az internacionalizált gyarmatok nem a gyarmatosító országok megerősítését fogják szolgálni, amelyek ma a gyarmatokra folyó harcokban uszítanak. Akkor végleges megoldást fog nyerni a kisebbségi kérdés is.

Mindenesetre gratulálok a Curentulnak, hogy ezt a kérdést felvetette. A zsidó kisebbségek problémája csak most kerül a gyakorlati megoldások útjára. Egy ilyen nehéz kérdés csak akkor lesz megoldható, midőn kikerül a politikuskok sáfárjából, akik nem látnak mást, mint demokratikus, vagy reakciós megoldásokat és nem gondolnak a nemzeti érdekű megoldásra. A kérdés nem érzelmi szemszöngön keresztül itélendő meg, hanem az ország érdekeinek szempontjából.

Általános megkönnyebbüléssel fogadja a nemzetközi világ az angol-olasz megegyezés híret

Mussolini angliai támadástól tartott, Anglia elliseri Abesszinia meghódítását

Hitler nem kapott levelet Chamberlaintól

LONDON, augusztus 3. Megbízható helyről szerzett értesülések szerint az olasz-angol küzeledési terv alapján az alábbi tények állanak:

Julius elején Mussolini kifejezte azt az aggodalmát, hogy Anglia részéről támadás érheti. Mussolini Hitlernek is feltette a kérdést, hogy mi volna Németország álláspontja ilyen esetben? Azt állítja, hogy a Duce július első hetében ilyenértelmű levelet küldött a vezérkancellárnak és kifejezést adott azon véleményének, hogy Anglia politikája Olaszországgal szemben támadó jellegű. Mussolini rámutatott arra, hogy London meg akar akadályozni minden olasz szándékot és tervet. Azt állítja, hogy Mussolini levele végeredményben odakonkludált, amennyiben Németország kijelentené, hogy Olaszországot támogatja, a háborút el lehet kerülni. Ellenkező esetben, tehát ha Németország nem nyújt teljes segédkezet, úgy Olaszországot legyőzhetik és Németországnak is hasonló lenne a sorsa. Ennek a levélnek a tartalmát ismerték Londonban és erre vonatkozott Edeennek az alsóház július 19-én tett kijelentése is, mely szerint Anglia nem gondol re-vánsra, vagy bosszúra Olaszországgal szemben.

Általános örömmel fogadja a világsajtó a békülés híret

Párizs, augusztus 3. (Radior). A francia lapok megkülönböztetett fontosságot tulajdonítanak az angol-olasz békülési tervnek. A Petit Parisien ezeket írja: Ha az angol-olasz megegyezés kiterjesztést nyerne, Olaszország kétségkívül rá lenne birtva arra is, hogy mesékelje spanyolországi törekvéseit és újabb átvizsgálja az önkéntesek visszahívását. A Le Figaro írja: A polgárháború rövidesen megszűnik, ha egyik idegen hatalomnak sem lesznek esélyei valamit nyerni és azon a napon, amikor Franciaország és Anglia megegyeznek abban, hogy nem mennek bele további tárgyalásokba és huzavonákba azon tényeket illetően, amelyek köz-

lekedési vonalaikat fenyegetik. Akkor mindenki kényszerül nyit kártyákkal játszani. Hasonló hangon írnak a francia jobboldali lapok is, amelyek örömmel üdvözlik a megegyezés híret.

Hivatalos jelentés Mussolini válaszárol

A legreálisabban természetesen az angol és olasz sajtót foglalkoztatják a levélváltás és az azt követő események és az említett lapok fűzik a valójában egyáltalában nem ismert levélszöveghez a legtöbb kommentárt is. Ez ügyben különben az olasz kormány hivatalos jelentést is adott ki, melyben közölte, hogy Chamberlain levelére Mussolini miniszterelnök

**Szörme-
szükségletét
most olcsóbban szerez-
heti be**

Weisz T.

szörmeszalónjában
Cluj, Cal. Regele Ferdinand 11. I. em.
Gólya-palota

azonnal felelt és a választ tegnap este Grandi gróf londoni nagykövét már át is nyujtotta. Ugyancsak hivatalos jelentés számol be arról is, hogy

Ciano gróf és sir Eric Drummond római angol nagykövét hosszabb megbeszélést folytattak, mely után az itáliai külügy-miniszter von Hassel német nagykövetet kéréte magához.

Mindehhez a Giornale d'Italia a következőket fűzi:

Az abesszin kérdést is likvidálják
A tárgyalások ez új módszere bár nem egyedülálló, mégis váratlanul jött, de együtal helyesen is, mert ma, amikor a kölcsönös bizalmatlanság egyre nagymérvűbb lesz, hatását csak ily formában lehet ellensúlyozni. Chamberlain levele nemcsak a nyugati paktum létrehozását teszi lehetővé, hanem biztosítékot is nyujt arra, hogy az angol-olasz ellentétek egyik legfontosabb indokát, az abesszin annexió problémáját kiküszöböljük. Mindennél biztosabb ugyanis az, hogy az ősi genfi ülésszakra a brit delegáció már egészen más megbízatással indul el és összetételében is más lesz. Erre az angol ígéretre határozta el a római kormány, hogy helyreállítja a kölcsönös sajtószolgálatot és az olasz lapok munkatásai augusztus 10-én már megkezdik működésüket.

Chamberlain nem irt levelet Hitlernek is

Végül még mint szorosan az e tárgyhoz tartozó körülményt kell megemlíteni, hogy a Times értesülése szerint Chamberlain nem intézett levelet Mussolinin kívül Hitlerhez is, amiről különben a Wilhelmstrasse említést se tett és így nem is hívta meg újabb tanácskozásokra Neurath báró birodalmi külügyminiszter sem. Ez utóbbi azonban nem a terv elejtését, hanem az alkalmasabb időpont be-várását jelenti.

A kolozsvári vízipólóbajnokságban kedden a Napoca csapat 7:1 (5:1) arányban győzött a Royal ellen. A Npoca biztos aspiráns a másodosztályu bajnokságra. Az első osztályban az Universitatea ellen az UEC. két gyermek-játékost állított be hiányzó emberei helyett. Az U így is csak két gólt tudott dobni az első félidőben. A másodikra azonban az UEC nem állt ki.

Héber szótárak

Mannheim—Grosz: Héber-magyar szótár
az első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtannal, 628 oldal, kb. 20.000 címszóval díszes kötésben 300 lej, fűzve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár
modern magyar-ujhéber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Uj Kelet kiadóhivatalában
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

APRÓ

Kitűnően szerepelt a Haggibbor a kerületi uszóversenyen

Cluj, augusztus 3. A kerületi uszóbajnokságok befejeztével szemléltető kimutatást közlünk, amiből kitűnik, hogy a Haggibbor uszói egyéni számokban a második helyen végeztek, az összesítésben pedig az Universitatea mögött a Haggibbor harmadik. A Haggibbor uszói, dacára a rendelkezésükre álló szerény lehetőségeknek, igen szép fejlődést tettek tanúságot.

A részletes kimutatás a következő:

	Egyéni számokban		
	I. díj	II. díj	III. díj
1. KAC	21	7	7
2. Haggibbor	2	6	2
3. Napoca	2	1	1
4. Universitatea	0	9	2
5. UEC	0	1	2
6-7. KMSC	0	0	1
6-7. Victoria	0	0	1

	Staféta számok		
	I. díj	II. díj	III. díj
1. KAC	7	2	0
2. UEC	1	0	0
3. Universitatea	0	3	1
4. KMSC	0	1	1

Ha a helyezéseket egyéniben 5-3-1, stafétában 10-6-2 arányban pontozzuk, a következő mérleg adódik:

1. KAC	215 pont
2. Universitatea	50 "
3. Haggibbor	30 "
4. UEC	15 "
5. Napoca	14 "
6. KMSC	10 "
7. Victoria	1 "

Ma délután lesz a KAC nemzetközi atlétikai versenyek Kolozsváron

Cluj, augusztus 3. A nagyszerű temesvári nemzetközi verseny után, mely hosszú idő óta elsősorban adott alkalmat atlétáinknak komoly ellenfelekkel való találkozásra, szerdán délután 1/6 órakor a KAC rendezi meg nemzetközi versenyét a magyar atléták részvételével a város sporttelepen. A nagy érdeklődéssel kísért versenyen a legjobb fővárosi atlétákon kívül több erdélyi versenyző is fog indulni, akik különböző okok miatt a temesvári versenyen nem indulhattak.

Külön érdekessége lesz a versenynek, hogy Madarász, az egyik legkitűnőbb magyar diszkoszvető Kolozsváron találkozik a román atlétikai gárda kitűnőségével, Halavetz-cel. A fővárosi atléták Popovicu, Baicu és König vezetésével, a magyar atléták Remece vezetésével hétfőn este 9 órakor már megérkeztek Kolozsvárra.

A versenyt dr. Somody István vezetésével 20 főnyi gárda rendezi, a pálya kitűnő és így szenzációs küzdelmekre és rekordokra van kilátás. A versenyeket 10, 20 és 30 lejes belépődíjakkal rendezik.

Tilea ígér... A Nemzeti Bajnokság elsőosztályú egyesületi megbízásából Jaga dr és Eladescu ügyvéd tegnap Eforián felkeresték Tilea Viorel dr-t, a labdarúgószövetség elnökét, akit arra kértek, hogy hívja össze ismét a Consiliul Federat és állítsa vissza a Nemzeti Bajnokság régi rendszerét. Tilea érdeklődéssel hallgatta a kiküldötték érvelését és támogatását ígérte...

Szerelmi bánatában a vonat elé vetette magát egy fiatal bucaresti szabó. Bucarestből jelentik: Ma délelőtt 10 órakor az Északi-pályaudvaron fiatalember vetette magát a vonat elé, amely alaktalan hústömeggé tépte. Megállítást nyert, hogy az öngyilkos Ioan Ilincade Vorastie (Arges) községéből születésű 21 éves szabó, aki szerelmi bánatában dobta el magától az életet.

Pályázat

Pályázatot hirdetünk a Zsidó Nemzeti Szövetség clujai és Cluj-körzeti irodájának vezető titkári állására. Román-német-magyar nyelvtudás, megfelelő szervező képesség és szónoki készség megkívánatik. Az állás fontosságához mérten biztos egzisztenciát nyújtó megfelelő dotációt biztosítunk. Jelentkezhetnek 25 évet betöltött román állampolgárok. A pályázatokat augusztus 15-ig a Zs. N. Sz. clujai irodájánál, Str. Memorandului 13. kell benyújtani.

A Zs. N. Sz. clujai körzetének vezetősége.

A kolozsvári Zsidókórház nagyszabású fejlesztési programja

Az egyesület új vezetősége széleskörű taggyűjtési akciót indít be

Cluj, augusztus 3. A clujai Zsidó Kórház-egyesület új vezetősége, dr. Sebestyén József elnökkel az élen tudvalevőleg programba vette a kórház kibővítését és továbbfejlesztését. Ugy a kibővítést, mint a fejlesztést sürgőssé, ugyszólván halaszthatatlanná tette az az általános bizalom, mely a kórház irányában abban is megnyilvánul, hogy a kórház állandóan túlszulfolt és ugyancsak emiatt a kórház továbbfejlesztése sem halasztható tovább. A vezetőség a kérdés anyagi részének megoldása végett nagyszabású akcióba fogott egy helyben, mint vidéken és már most, a kezdeti stádiumban is láthatók a siker körvonalai, melyek még csak az ősz folyamán fognak teljes mértékben kibontakozni és az új vezetőség rendelkezésére nagy lehetőségeket bocsátani. Az akció két részre oszlik: Nagyobb alapítványok és adományok szerzésére egyrészt, amely természetesen csak egyeseket ölelhet fel, olyanokat, akik eddig nem vették ki részüket a kórházügy támogatásából, másrészt azonban a kórház még a legkisebbek támogatására is igényt tart, mert ezek a kicsiny, de állandó hozzájárulások kell hogy fedezzék a kórház rendszeres kiadásait, az ingyenes felvételeit kéréstegek egyre növekvő számának az igényeit. Ezt a célt szolgálja a most bevezetett taggyűjtő akció, melynek részleteiről illetékes helyen a következőket mondották nekünk:

A kórház továbbfejlesztése

A kolozsvári Zsidókórház fokozatos és szerves fejlődése során oly stádiumba érkezett, amelynél — ha a kórház elismert szintjét fenn akarjuk tartani és a közönség igényeinek eleget akarunk tenni — okvetlenül szültség van új körtemekre és betegvizsgáló laboratóriumokra, valamint egyéb helyiségekre. Ezek elkerülhetetlen szültséggé váltak, mert míg a kórháznak kezdetben csak az volt a feladata, hogy a már meglévő épületet megfelelő személyi és tárgyi tényezőkkel ellássa, addig ma már a jelentkező, — de hely hiányában alig elhelyezhető — betegek mindennapos és állandó nyomást gyakorolnak a kórházra, hogy azt kibővítsék, hiszen ma már a folyósók is telve vannak betegekkel, ugyhogy a legnagyobb erőfeszítés kell ahhoz, hogy legalább a halasztást nem tűrő esetekben elhelyezhessük a jelentkezőket. A másik feladat az, hogy a felvételeire jelentkező vagyontalan betegek minél nagyobb számban legyenek elhelyezhetők.

A nagyobb alapítványok és adományok ezért a továbbépítés és fejlődés anyagi alapjait vannak hivatva megteremteni és az érzésünk, hogy ugy Kolozsvár, mint a vidék zsidósága nagy megértéssel fogadja a kibővítés tervét és osztatlan bizalommal viselkedik az új vezetőség irányában, mely ennek

a gondját vállalra vette. Első vidéki kiszállásunk — Tordán — váratlanul szép erkölcsi és anyagi sikert hozott nekünk és ugyanilyen a hangulat Kolozsváron is, ugyhogy az őszi kampány elé jogos várakozásokkal tekintünk.

A taggyűjtési kampány

A másik nem kevésbé fontos feladat a kórház állandó jellegű folyó kiadásaira egy biztos és megbízható alap megteremtése. Az új vezetőség is mindent megtesz a kórház gazdasági racionalizálásának biztosítására, melyre nézve egy mindent átfogó tervezetet dolgozott ki. Azonban egyről nem szabad megfeledkezni, arról t. i., hogy még a leg-racionálisabb gazdálkodás mellett is kell lenni egy bizonyos deficitnek, mert épp úgy, mint egy üzleti vállalkozás akkor van jól vezetve, ha fölöslege van, egy kórház viszont akkor teljesíti feladatát, ha deficitje van: amely az ingyenes betegekből származik. Ezt a deficitet mi még növelni akarjuk, ami csak úgy lehetséges, ha a kórház állandó barátainak a számát, azokét, akik rendszeres havi hozzájárulást adnak, megsokszorozzuk. Ezért

ezuton is felhívunk minden hittestvérünket, hogy lépjenek be egyesületünk tagjai közé és egy csekély havi hozzájárulás által támogassák ezt a nemes intézményt. Amit a gyulafehérvári, sármási, hunyadi, besztercei, tordai, tövisi, dévai testvéreink megtesznek, azt egyetlen kolozsvári testvérünknek sem szabad megtagadni, hiszen jól tudjuk, hogy városunkban is van még több száz olyan egyén, aki csak véletlen folytán nem szerepel tagjaink között.

A szegény zsidó betegekről

A vezetőség végig fogja járni városunkat, mindenkit fel fogunk kérni, hogy legyen tagunk és bizunk benne, hogy most, amikor mindenki láthatja, hogy a minden oldalról ostromolt zsidóságnak egyetlen menedéke az, amit közintézményeire áldozott, senki sem fog vonakodni, hogy — nem is százakkal, hanem lejjel csupán — támogassa a zsidó betegeket, a zsidó orvostudományt. Minden zsidó szívnek meg kell nyílni a szenvedők szenvedői, a szegény zsidó betegek kérése előtt, hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a zsidó és általános emberszeretet ezen intézménye továbbfejlődjön és megerősödjön. A nagyobb adományok szolgálják az építést, de a kisebbek az intézmény vérkeringése, életteli elátása és ezért nem kevésbé fontos.

A taggyűjtési akció pár hét alatt teljesen le akarjuk folytatni és az eddig tapasztaltak reméljük a maradéktalan sikert, azaz kivétel nélkül mindenki eleget tesz felhívásunknak...

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Ma este a Szibill szabadtéri előadása fejezi be az idei szezont

A szombaton este hatalmas sikerrel bemutatott Szibill ma este még egyszer, ez év záróelőadásául kerül színpadra.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szerda este 9: Szabadtéri előadás a református kollégium udvarán: Szibill.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

I. Államügyész. Fodor László nagysikerű színműve. Monumentális bűnügyi filmalkotás. Fősz.: Loretta Young és Franchot Tone. Előadások kezdete: 3.20, 6.20, 9.20 órakor. II. Az elsüllyedt hajó titka. Szovjet filmremek. Fősz.: N. Bataloff, az „Elet utjának“ főszereplője. Előadások kezdete: 5, 8 és 11 órakor. Legújabb Fox journal. Helyárak: 15 és 19 plus 5.

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől premier: A gyilkos autó, szenzációs bűnügyi történet, fősz.: Randolph Scott és Francas Draks.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőn, kedden 3, 6 és 9 órakor. I. Elloptak egy embert. Izgalmas detektív dráma. II. A dal varázsa. Zenés vígjáték.

APRÓ HIRDETESEK

Házasságokat diszkreáció mellett közvetít Klein Mór Áud, Str. Prințul Carol 44. (Válaszbélyeg).

Fűszerességéd jömegjelenésű, nőtlen, azonbanra kerestetik szerény igényekkel. Szombaton zárva. Ajánlatokat igények megjelölésével Weisz Eduard, Jibou.

Biztos eredménnyel előkészítik pótvizsgára, felvételre és magánvizsgára alsó középszkolásokat. Megkereséseket „Méréselt díjazás“ jellegre a kiadóba kérek.

ה"ב
ט"ב ובעל תפילה בעו"ט קבלת פתח מאן
דור מאליע 3 בנים, זוכה פאסטען זאראט צי
בעו"ט ציין אדרעסעט:
Marmorstein Socter Huedin, jud. Cluj, Str. Apa 22.

Konfekciós eladót több évi gyakorlattal manipulációs és kirakatrendezési tudással mindhárom nyelv tökéletes ismerésével keres „Record“ Brasov, Str. Reg. Carol 1.

Márkás festményeinket melyen leszállított áron kiárultjuk. Képeket újdonságok rendelkezésre készülnék: „PAX“ Cluj, Calea Mărechal Foch 6.

Butorjavítást, politurozást vállalok. Házhoz megyek. Poloskát is írtok. Str. V. Lupu 74. Asztalos.

Vajda-villa (penzió) Gyilkostó eladó. Értelmezni: Vajda Pál Cluj, Gelu 10.

Középszkolási uri zsidó kisleányt felveszek teljes ellátásra és egyidejűleg a német nyelvtanítását is elvállalom. Str. N. Filipescu 6. I. emelet.

Tiszviselőnd keres butorozott szobát teljes ellátással. Cim a kiadóban.

Kiadó azonnali két szoba, nagy hall, teljes komfort, szoba konyha komforttal, szuterén szoba konyha új házban. Calvin 16.

HERDETESEK AZ UZLETY LELKE:
HIRDESSÉN AZ UJ KELETBEN

Vásároljon kolozsvári Zsidókórház sorsjegyet!

Segít szegény betegeken és örömet szerez önmagának

Huzás 1937. augusztus hó 5-én

4000 sorsjegy, 400 nyeremény
Egy sorsjegy ára 50 lej!

Elárusítók Erdély és Bánát minden jelentősebb városában

Hirtelen lehült...
Párizs rendőrsége...
Montmartren már...
amelyeket azonban...
nak nyitni, termész...
rendőrség előtt telj...
állít az ilyen helyek...
milyen kellemetlensé...
rendőrség máris...
utján.

A szentjános...
kiöböl jelentik: Shi...
rült hosszú kísérelt...
gen utján a szentján...
nek minden részlete...
lehetőség, hogy bió...
ezt a világosságot és...
a technika is elő fog...
gosságot, hasonlóan...
amelyből tudvalevő...
technika vette alapj...
...
Elrontott gyon...
bélzavarok, felfúv...
emélygés, homlokfá...
menés vagy széksza...
pohár természetes...
is igen gyorsan, biz...
en hat. Az orvosok

Kun Magda...
Kun Magda...
amazó zsidó színész...
ron kezdte, három é...
Gyergyai Istvánna...
Színház egykori tag...
havi kétszázezer...
Kere, Budapestre é...
pon át filmezni fog...
visszamennek Lond...
várja őket.

Bemutatták...
nyasszonyának“ fil...
jelentik: Tegnep ber...
Ottó „Torockói me...
zatát, amelyben a f...
ka Margit, Maly...
Juhász játszották...
cséri a sajtó. A fia...
e produkciójával...

XX. ZIONI...
Zürich...
Kongres...
1. Berichte an der...
a) Bericht der...
(hebräisch, englis...
richt des Kere...
englisch oder der...
Keren Kayemet...
englisch oder deu...

2. Kongresszeitun...
offizielle Organe...
nen (in hebräisch...
während des Kon...
des Councils der...
lestine täglich:
Abonnements in...
" in den üb...
3. Stenographisch...
des XX. Zionis...
der Tagung d...
wish Agency for...
räscher Sprache...
Generalabonneme...
für alle drei Pub...
Bestellungen an...
Zionistenkongress...
Schweizerischen...
Rechnung des Bo...
kongresses oder...
VIII 15598 per A...
Zionistenkongress...
Die Kongress-Zei...
Protokoll sind ei...
mittelt jedes Zion...
authentische Info...
gebende Körper...
wünscht.

Meg...
„Cultura“ Cluj

HIREK

Hirtelen lehült az idő Bucarestben. Bucarestből jelentik: Ma délelőtt a főváros felett beborult az ég, a levegő lehült és a hőmérő csak 21 fokot mutatott napon. Az ország különböző részeiből esőzéseket jeleznek.

Párizs rendőrsége az idegenek védelmében. Párizsból jelentik: A világiállítást rendező belügyi és külföldi látogatója érdekelt a párizsi rendőrség nagy razziaikat rendező a világjáró gangszterei és alvilági alakjai ellen. A rendőrségnek sikerült kikutatnia számos olyan bűnöző tanyát, amelyeket azelőtt csak a legbeavatottabbak ismertek. A Montmartren már eddig is öt, teljesen ártatlannak látszó kávéházat és „bistrót” zártak le, amelyeknek azonban rövidesen újra meg fogják nyitni, természetesen csak akkor, ha a rendőrség előtt teljesen megbízható egyének veszik át a vezetést. A rendőrség detektíveket állít az ilyen helyekre és ha az idegenek bármilyen kellemetlensége akad a kávéházban, a rendőrség máris közelébe lép megbizottja útján.

A szentjános bogár „hideg” fénye. Többéves kísérletek után kimutatták a szentjános bogár világító elemének minden részletét. A tudós szerint van rá lehetőség, hogy biotechnikai úton kiaknázzák ezt a világosságot és a természet elvei szerint a technika is elő fog tudni állítani hideg világosságot, hasonlóan a madarak repüléséhez, amelyből tudvalevőleg a mesterséges repülő-technika vette alapját.

Eltörtött gyomor és az ezzel összefüggő hányarok, felfúvódás, kellemetlen szájíz, émelygés, homlokfájás, láz, hanyatlás, hasmenés vagy székzsorulás eseteiben már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat. Az orvosok ajánlják.

Kun Magda filmezik. Budapestről jelentik: Kun Magda, a Marosvásárhelyről származó zsidó színésznő, aki pályáját Kolozsváron kezdte, három év óta Londonban játszik Gyergyai Istvánnal, a budapesti Nemzeti Színház egykori tagjával. A művészpár amely havi kétszáz ezer lejnek megfelelő fontot keres, Budapestre érkezett, ahol négy hónapra át filmezni fognak. Kun Magdának öszre visszamennek Londonba, ahol új szerződés várja őket.

Bemutatták Indig Ottó „Torockói menyasszonyának” filmváltozatát. Budapestről jelentik: Tegnap bemutatták Budapesten Indig Ottó „Torockói menyasszonyának” filmváltozatát, amelyben a főbb szerepeket Jávor, Dajka Margit, Mály Gerő, Sziklai Heléna és Juhász játszották. A rendezést különösen dícsérik a sajtó. A fiatal rendező Keleti Márton a produkciójával „befutottnak” mondható.

XX. ZIONISTENKONGRESS

Zürich, August 1937

Kongresspublikationen:

1. Berichte an den XX. Zionistenkongress! a) Bericht der zionistischen Exekutive (hebräisch, englisch oder deutsch). b) Bericht des Keren Hajesod (hebräisch, englisch oder deutsch). c) Bericht des Keren Kayemeth Leisrael (hebräisch, englisch oder deutsch). Fr. 5.—

2. Kongresszeitungen Offizielle Organe des Kongresses, erscheinen (in hebräischer und deutscher Sprache) während des Kongresses und der Tagung des Councils der Jewish Agency for Palestine täglich: Abonnements in der Schweiz sFr. 4.— „in den übrigen Ländern sFr. 5.—

3. Stenographisches Protokoll des XX. Zionistenkongresses und der Tagung des Councils der Jewish Agency for Palestine (in hebräischer Sprache) sFr. 10.— Generalabonnement für alle drei Publikationen sFr. 17.—

Bestellungen an das Bureau des XX. Zionistenkongresses, Geisendungen an den Schweizerischen Bankverein, Zürich, für Rechnung des Bureau des XX. Zionistenkongresses oder an das Postcheckkonto VIII 15598 per Adresse Bureau des XX. Zionistenkongresses, Zürich. Die Kongress-Zeitung und das Kongress-Protokoll sind ein unentbehrliches Hilfsmittel jedes Zionisten, der Rickenlose und authentische Information über die gesetzgebende Körperschaft des Zionismus wünscht.

Megrendelhető:

„Cultura” Cluj, Str. Memorandului 4.

Két gyermek-tragédia utójátéka. Bécsből jelentik: Az osztrák bíróságok a napokban két megrázó tragédiát tárgyaltak. Bécsújhegyen az ügyész Lengel József gazdálkodó ellen emelt vádat, mert ez év májusában József nevű tizenéves fia a falról levette a vadászfegyvert és azzal tréfából agyonlőtte négyéves húgát. A tárgyaláson az apa megrendülten vallotta hogy elfelejtette a fegyvert bezárni, mint rendszeren, a szekénybe és ez okozta a katasztrófát. Amikor megtudta a szerencsétlenséget, öngyilkosságot akart elkövetni. A bíróság kihallgatta a tizenéves fiút, aki sirva mondta el, hogy Marika húgával játszott. A négy éves gyermek a fegyvert akarta, ő azonban nem adta oda, tréfából ráfogta és akaratlanul újratette a ravaszra, mire a fegyver elsült. A bíróság az apát az enyhítő körülmények tekintetbevételével két hónapi börtönrre ítélte, de az ítéletet két évi próbaidőre felfüggesztette. A bíróság az ítélet kihirdetése után megjegyezte: „A bíróság figyelembe vette azt, hogy őnt a szerencsétlenség eléggé megbántotta”. — Klangenfurthban a hatvan éves Kröpl Johan ugyanígy került bajba. Felakasztotta vadászfegyverét anélkül, hogy előbb kivette volna a töltényeket. Később bejött a szobába két unokája, a hét éves Anton és a négy éves Erna. A fiu leemelte a puskát és agyonlőtte vele húgát. Kröpl Johant a bíróság hatévi börtönrre ítélte, de az ítéletet, tekintettel az elítélt büntetlenségére, felfüggesztette.



- 1. Az ásványvízből kivont természetes só alkalkus készítése. VICHY-ETAT PASZTILLAK
2. 2-3 pasztilla étkezés után megkönynyíti az emésztést. VICHY-ETAT TABLETTAK
3. Az emésztést elősegíti 2-3 tablettá egy pohár vízben feloldva.

Megszüntették a vizsgálatot a hétfő esti halálosvégi feltételeségi dráma ügyében. Tegnap számunkban jelentettük, hogy hétfőn este a Váli utcában Nagy Ferenc, a 83-as gyalogezred közlegénye szerelmi féltékenységből rálőtt Bereczki Zsuzsánna háztartási alkalmazottra, majd föbeléte magát és az utcán kiszenvédett. Bereczki Zsuzsánna csak jelentéktelenül sebesített meg a golyók, míg a katonát holtstét be szállították a katonai kórház hullaházába. A vizsgálattal megbízott katonai ügyész levelet talált a holttest zsebében, amelyet az öngyilkos katonának szüléihez intézett. A levelet azonban nem nyitották fel, mert az ügyész megszüntette a nyomozást az ügyben. Annyi ezúttal kiderült, hogy a katonának szerelmes volt a leányba, aki azonban mással járt jegyben és visszautasította a fiu közeledését.

Vallásos összeesküvést lepleztek le Oroszországban. Moszkvából jelentik: A Havas szerint Orel városában ellenforradalmi jellegű vallásos szervezetet lepleztek le. Inokentie Nikhifor püspököt és tizenkét papot letartóztattak. A Bezbojnik című ateista lap szerint a letartóztatottak a szovjethatalom elpusztítására buzdították híveiket.

Hétezer hektár erdő leégett Algírban. Algírban jelentik: A július 28-án keletkezett tűz még mindig hatalmas károkat okoz. Eddig 7000 hektár erdő semmivé lett meg Letourneur vidékén. Számos gazdaság pusztult el. A kár rendkívül nagy.

Zendülés egy elmegyógyintézetben. Strassburgból jelentik: Az itteni bolondokházában tegnap zendülés tört ki. Nyolcvan beteg összetört az intézet berendezését. A csendőrlöknek csak három órai kénztusa után sikerült helyreállítani a rendet.

Segítsünk egy szerencsétlen emberen. Wolf Léb Jónás két mankón járó szerencsétlen ember, aki apró gyermekeivel éhezik, kéri a jó embereket, hogy segítsenek rajta. Igaz „micvé” teljesít, aki megsegíti. Természetbeni adományokat és pénzt szívesen közvetít az Uj Kelet kiadóhivatala.

Mégis letartóztatták Kun Bélát? Berlinből jelentik: A DNB jelenti Moszkvából: Jólétesült körökben megerősítik a hírt Kun Béla, Magyarország volt kommunista diktátorának letartóztatásáról. A letartóztatás ezélett néhány héttel történt.

Nyolcvan angol intellektuel Bucarestben. Bucarestből jelentik: Nyolcvan angol intellektuel, tanárok és diákok, Francis Berhang professzor vezetésével ma a fővárosba érkezett. Donescu főpolgármester hivatalosan fogadta a vendégeket.

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol!

A Zsidó Párt vezetősége szokásos, szerda esti gyűlése e héten technikai okok miatt elmarad. A jövő heti ülés a szokott helyen a rendes időben lesz megtartva.

Tízezer munkás sztrájkolt Montrealban. Montrealból jelentik: 10.000 textilipari munkás sztrájkba lépett. A munkások a katolikus szövetség tagjai, amely a munkaidő leszállítását és béremelést követel.

Ma, szerda este klubestély az újságíró klubban. Olvasóink figyelmét újból felhívjuk a ma esti klubestélyre, melyet a Zsidó Nőegylet és Kórházegyesület hölgyei rendeznek meg a két egyesület javára az újságírói klubban. Szép idő esetén a kerthelyiségben, rossz idő esetén a klub termeiben fog ma este találkozót adni a város társadalmá, hogy egy kellemesen eltöltött este árán a két egyesület javát is elősegítse. Az előző estély rendkívül nagy sikere a legjobb kilátásokat nyújtja ennek az estnek a számára is, amit a rendezők fáradozásaiért ki is érdemelnek.

Lezajlott a Cur Salom haifai ézevi közgyűlése

Haifa, augusztus 3. (Az Uj Kelet tud.) A Palesztinában lakó tagok többségének jelenlétében zajlott le Haifán július 25-én a Czur Salom Szövetkezeti Társaság ez évi rendes közgyűlése.

Ez a közgyűlés tulajdonképen csak formai volt. A palesztinai szövetkezeti törvény előírja, hogy a közgyűlés minden évben feltétlenül megtartandó s így kénytelen volt a Társaság a legutóbbi közgyűlés óta lefolyt egy év befejezése előtt ezt a törvény által előírt évi közgyűlést megtartani. Főlöleseg azért volt ez a közgyűlés, mert körülbelül négy hónapon belül egy újabb közgyűlést kell összehívnia a Társaságnak a régen várt parcellakiosztás kereszttelvitelére. Ez az esemény, a parcelláknek a tagok között való rég várt szétosztása, talán a legkimagaslóbb eseménye a Czur Salomnak az alapítás óta eltelt 13 esztendő folyamán. Tényleg a kelletnél többlet kellett várunk erre az eseményre. Dehát rendkívüli idöket élünk és élünk Palesztinában. A zavargások csak nemrég zajlottak le s most is, míg a királyi bizottság javaslatai alapján vagy jobbra vagy balra döntés nem történik, valahogyan nagyon lassan döcög előre a mi szekerünk, mert föleg a kormánykörök a várakozás álláspontjára helyezkednek.

Azonban most már minden reménye megvan a Czur Salomnak arra, hogy szeptemberben, vagy októberben a városterv végre jóvá lesz hagyva s akkor össze kell ülnie a Cur Salomnak, hogy minden egyes tagnak kiadja az u. n. „kúsant” arra a földre, amelyet 13 évvel ezelött vásárolt. A szomszédos Naamén folyó mocsár vidéke lecsapolásának az ügye is komolyabb stádiumba lépett s így megvan minden remény arra nézve, hogy az öszi rendkívüli közgyűlés után végre az igazi munka kezdődik: parcellázás, utépités, fásítás, vízvezeték létesítése és — házipépítés. Remélhető, hogy mindez már az új Zsidó Állam keretén belül fog megtörténni. Mert hogy Haifa a város maga angol mandátum alatt maradt-e vagy sem, ez még kérdéses, de hogy Cur Salom területe a Zsidó Államhoz fog tartani, ez minden kétségen felül áll, s hatványozottan emeli a mi földünk értékét.

A fenti elgondolások s remények jegyében folyt le a haifai közgyűlés. 47 tag jelent meg ezen a közgyűlésen 99 szavazati joggal. Dr. Weissburg elnök megnyitójában kegyeletes szavakkal azokról a hősrökröl emlékezett meg, akik az elmúlt év folyamán a zsidó föld védelmében hullottak el. S talán az ő emléksükkel egyformán tragikus azoknak a külföldön élő Cur Salom tagoknak a sorsa, akiket a halál pont most szölit el az élök sorából, amikor olyan közel állunk minden egyes Cur Salom álmának, a város építésének megvalósulásához. Siratnunk kell Dr. Szegö, Schiffer Jeromos, Salamon backamadarasi, Abramam József hátszegi, Böhm temesvári tagjainknak a halálát.

A közgyűlés elnökségébe Noszin Mose, Harimat Zoltán és Krausz Vilmos tagok lettek megválasztva. Legsúlyosabb vitákra az 1937-38-as üzletév költségvetésének megállapítása adott okot. Az igazgatóság a külföldön lakó tagok kívánságának respektálásával az eredetileg 880 fontban kontemplált költségvetést 740 fontra szállította le, s ennek elfogadását kérte. Többsen a mai palesztinai viszonyokra való tekintettel még ennek az összegnek is a csökkentését javasolták. Azonban Dr. Gelber, a Keren Hajesod képviselője, valamint Wittmann Dénes építész mérnök érvelése után, hogy a Társaság nem veszélyeztetheti a munka rendszerességét és kvalitását elégtelen budgetjével, a közgyűlés végre egyhangulag elfogadta az igazgatóság költségvetési javaslatát azzal a módosítással, hogy a tisztviselő fizetéséknél az igazgatóság által javasolt csökkentést nem óhajítja.

Érdekes eseménye a közgyűlésnek Dr. Weissburg elnök azon bejelentése, hogy egy angol-zsidó csoporttal tárgyalásokat folytat mintegy 150 dunamnak igen jó árban való eladására. A csoport igen tekintélyes tőkével rendelkezik, mihelyt lehet, azonnal meg akarja kezdeni az építkezést s hosszú lejáratu kölcsönök nyújtásával lehetővé akarja tenni az utépitést s egyéb közmunkálatokat, valamint az egyes tagok házaiknak felépítését.

A közgyűlés bizakodó hangulatban az összes erök összefogásával ért véget.

Felfüggesztettek egy bucarestii lapot. Bucarestből jelentik: A belügyminiszterium elrendelte a Stefan Nistor szerkesztésében megjelenő Centrul című lap felfüggesztését.

RÁDIÓ MŰSOR

- Szerda, augusztus 4.
Bucuresti. 6.30: Torna, vidám zene, lemezek, orvosi tanácsadó, szakelőadás, hírek. — 13: Hírek, déli zene. 14: Hanglemezek. Előadás. 19: Táncczene. 20: Felolvasás. 20.20: Saok Erna és Witttrisch Marcell lemeze. 21: Balalajkazené. 21.30: Theodoreescu Sándor hegedüli. 22.10: Stefanescu György énekel. 22.45: Kis rádiózenekar.
Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, éterrend. 11: Hírek, 11.20: Felolvasások. 13.05: Énekkarok. 13.45: Hírek. 17.15: Felolvasás. 17.45: Hírek. 18: Jazz. 18.50: Ligeti Ernő előadása. 19.20: Zongoraverseny. 19.50: Előadás. 20.25: Magyar cserkészek világjambore. járól a németalföldi Vögelensangból. 21: „El-lák”, tragédia 5 felv. 22.50: Hírek. 23.10: Cigányzene. 23.50: Hírek francia és olasz nyelven. 23: Operaház zenekara. 1.05: Hírek.
Budapest II. 19.20: Felolvasás. Gordonka, zongorakísérettel. 20.25: Előadás. 21: Táncclemezek. 22: Hírek.
Bécs. 13: Szórakoztató zene. 15: Vonós-negyed. 16.05: Operalemezek. 18.35: Szoprán-dalok. 20.45: Zongoraverseny. 21.05: Strauss-hangverseny. 22.45: Táncczene. 21: Schrammelzene.
Varsó. 19.15: Könyvül. és tánclemezek. 20: Lemezek. 22: Zongoraverseny. 23: Táncczene. 23.05: Könyvül. lemezek. 24.15: Tánclemezek.

ZET

dása

egyszer, ez év

MŰSORA:

brakor. I. Elloptak detektiv dráma. és vigjáték.

Ő

ÉSÉK

o mellett közvetít

ul Carol 44. (Vá-

ésü, nőtlen, azon-

gényekkel. Szom-

gények megjelölé-

készíték pótvizgá-

sgára alsó középis-

„Méréskelet díja-

77

7707 3

Cluj, Calea Ma-

évi gyakorlati

rendezési tudással

ismerésével keres

Cluj, Calea Ma-

amelyben leszállított

et újdonságok ren-

Cluj, Calea Ma-

ást vállalak. Ház-

rtok. Str. V. Lupu

ilkostó eladó. Érté-

ku 10.

kisleányt felveszek

ileg a német nyelv-

Str. N. Filipescu 6.

torozott szobát tel-

ában.

ba, nagy hall, teljes

komforttal, szuterén

Calvin 16.

LELEK:

AZ UJ KELETBEN

KELET Legújabb hírek

Tulzottak a győzelmi hírek

(Elsődolali cikkeknek folytatása)

A japánok Pekingben 19 ujságírókat tartóztattak le, akik közül 12-öt helyeztek szabadlábra, hétnek pedig nyilatkozatot kellett aláírnia, hogy japánellenes akcióban vettek részt. Ugyanakkor a japánok betiltották öt kínai lap megjelenését.

Kínai kormánykörök számítása szerint a hadműveletek során háromszázezer ember hajléktalan maradt.

Tulzottak a győzelmi hírek

Sanghai, aug. 3. A Reuter tulzottnak minősíti a japánok gyors előre nyomulásáról szóló híreket. Eltekintve a Kvantung-sereg helyi jellegű sikereitől és a Peking-Tiensin-Hankau-i még igen jelentéktelen eredményektől, valóban nagyjelentőségű összecsapásra még nem került sor, mert a haderők még mindig csak a felvonulásnál tartanak.

A mozgósítás ugyanis, amint megállapítható, mindkét oldalán nehézségekkel jár. Japán nehezen tudja készenálló csapatait megfelelő iramban Észak-Kínába szállítani és Kína nagyszámu katonai alakulatainak felfegyverzése ütközik nagyobb nehézségekbe. Beavatottak véleménye szerint nem is valószínű, hogy egy valóban nagyarányu háború bontakozik ki, mert minden eddigi mindkét oldalra nézve sok álozatot jelentő összetűzés ellenére is hiányzik az a komoly indok, ami alapfeltétele minden nagyszabásu harcvezetésnek. Ezt a véleményt látszanak alátámasztani a merőben ellentmondó és tulzottan nagyító jelentések is, melyeknek legnagyobb része a kezdet kezdetétől fogva megerősítésre szorult.

Tömeg-kövégzések

Sanghai, aug. 3. Ugyanakkor azt jelentik, hogy a japán haderők elfoglalták Yang-Liu-Csing helyiséget, amely nyugatra fekszik Tiensintől. Ellenállásra nem találtak. Egyidejűleg a japán repülőök bombázták Paotingfu, Kalgan kínai városokat és Hopej tartomány más stratégiai pontjait. Kínai forrásból kijelentik, hogy a japánok többször kínai parasztot végeztek ki, akiket azzal vádoztak, hogy szabotálták a Peking-Tiensin vasutvonalat.

Nem engedelmessékednek Japánnak a kínai remdörök

Tokiói közlés szerint a japán repülőök nem tudnak érintkezést fentartani a Tung csauban ostromlott japán helyőrséggel, amely nem válaszol a rádióüzenetekre sem. A kormány szerint a tungcsau kínai csendőrök, akik előzőleg a japánokkal együttműködést fejtettek ki, Ying-Su-Keng, Kelet-Hopej autonóm kormányelnöke egyik emberének kezdeményezésére lázadtak fel. Hír szerint maga Ying-Su-Keng személyesen is résztvesz a zendülésben.

Csütörtökön érkezik haza a király

BUCURESTI, aug. 3. A Gazeta belgrádi jelentése szerint Károly király szerdán elutazik Jugoszláviából és csütörtökön érkezik a fővárosba. A kormány tagjai ma minisztertanácsban beszéltek meg az uralkodó fogadtatásának programját. A kormány grandiózus fogadtatást készít elő a királynak. A hét végén Tatarescu királyi audienciája után a minisztertanács ismét összeül.

Legújabb sporthírek

NAC-Universitatea barátságos labdarúgó mérkőzés lesz pénteken délután 6 órai kezdettel Kolozsváron. A NAC új szerzeményeivel randul át Kolozsvárra.

Ünnepélyes külsőségek között megnyílt a XX-ik cionista világkongresszus

ZÜRICH, augusztus 3. Ünnepélyes külsőségek között, 430 delegátus és ezeket számoló vendégsereg jelenlétében megnyílt ma este a 15-ik cionista világkongresszus. A hatalmas kongresszusi terem imponálóan ünnepi látványt nyújt. A cionista színekben pompázó terepre méltóságteljesen néz le Herzl Tivadar gyászkeretes képe. A zsufolt karzaton elegáns közönség gyűlt egybe, a páholyokban díszes diplomáciai öltözékekben az angol, francia, lengyel, román, csehszlovák, osztrák, jugoszláv, stb. követek és konzulok foglalnak helyet. A zibongó tereben akkor ül el a zaj, amikor dr. Weizmann Chaim, a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency elnökének impozáns alakja feltűnik az elnöki emelvényen. A delegátusok és a termet megtöltő közönség percekön keresztül ünneplte Weizmann és az Executive tagjait, akik Ben Gurionnal az élükön foglalnak helyet az emelvényen. Itt helyezkednek el a kongresszus üdvözlésére jött testületek, elsősorban a svájci köztársaság kiküldöttje. Viharos ünneplés közepette emelkedik szóra Weizmann Chaim és tartja meg a jubileumi kongresszus megnyitó beszédét, amelyet annak nagyhorderejű fontossága miatt később fogunk teljes részletességében ismertetni. Ugyancsak később ismertetjük a megnyitó ülésen elhangzott ünnepi beszédek is. A kongresszus tényleges munkálatai szerdán reggel kezdődnek.

A mandátumbizottság nem foglal állást Palesztina felosztása kérdésében

Genf, aug. 3. A népszövetségi mandátumbizottság ma elfogadta a Palesztina felosztására vonatkozó angol javaslat tárgyalási eljárását. A délelőtti és délutáni munkálatokra vonatkozó közlemény tudtul adja, hogy pillanatnyilag lemondottak a mandatárius hatalom képviselőinek folytatolagos meghallgatásáról, hogy a bizottság munkaprogramját tanulmányozhassa. Hosszas eszmecsere után a következő munkatervet állapították meg:

1. A mandátumnak az utóbbi években történeti közigazgatását alapos vizsgálat tárgyává teszik. Ez az intézkedés nemcsak azon kötelezettségek miatt szükséges, amelyek a mandátum alapokmányából következnek a mandatárius hatalomra, hanem azért is, mert ebből a vizsgálatból fog tisztázódni a palesztinai alapokmányra vonatkozó angol javaslat is.

2. Ennek alapján meg lehet állapítani, hogy a bizottság rendelkezésére álló adatok

elegendőek-e a Népszövetség számára olyan helyzet teremtésére, melyben a Népszövetség a probléma teljességéről és a betervezett különböző megoldási javaslatokról tiszta képet alkothasson. Szükség esetén a mandatárius hatalom képviselőit felkéri, hogy még az ülésük ideje alatt egészítsék ki az anyagot.

3. A népszövetség elé jelentést fog a bizottság terjeszteni, mely kiemeli az ajánlott megoldások előnyeit és hátrányait. A beérkezett javaslatok a következők: a jelenlegi mandátum fentartása, a jelenlegi mandátum módosítása, a kantonizálás (mely a zsidó bevándorlásnak bizonyos területére való korlátozást kívánja meg) a felosztás és még más lehetőségek, amelyek esetleg a megbeszélésekből származhatnak.

Az anyag vizsgálása során igyekezni fognak azt is megállapítani, hogy a mandátum az 1922-ös formájában megvalósítható-e, vagy pedig későbbi körülmények megvalósíthatatlanná tették.

A mandátum-bizottság munkatervét nyilvánvalóan mutatja, hogy a népszövetségi tanács elé terjesztendő javaslat nem fogja jelenteni sem az angol terv elfogadását, sem pedig annak elutasítását, hanem meg fog elégedni azzal, hogy a Palesztina-kérdés különböző változatait előterjessze. Ugyancsak a jelentés fogja boncolás tárgyává tenni azt az angol álláspontot is, hogy a mandátum nem megvalósítható.

Badenas falut és tul vannak a Muela de Amador állásokon.

Madridból közlik, hogy Erik Husner, aki 12 éven át volt az angol szocialista párt parlamenti képviselője, Spanyolországba érkezett, hogy megtekintse a brünettel arcvonalat.

Ejfel után a nemzetiek útegei erős bombázás alá vették a fővárost. Az ágyutüz a központi fekvésű negyedekre irányul.

Párizs, aug. 3. A Havas hivatalos napvilágított hírekről, amelyek szerint francia önkéntesek szállottak volna partra Minorca szigetén, egy spanyol kormányparti hajó fedélzetéről. A cáfolat szerint a hír rosszindulatú és nélkülöz minden alapot.

A Magyar Párt vezetősége a választási terror ellen

Cluj, augusztus 3. Az Országos Magyar Párt elnöki tanácsa és parlamenti csoportja folyó hó 3-án együttes ülést tartott, melyen a szeptember 4-én Sepsiszentgyörgyön megtartandó nagygyűlés programját készítette elő.

Foglalkozott az ülés az eddig lezajlott megyei tanácsválasztásokkal és a legnagyobb megütközéssel itéli el azokat az erőszakos eszközöket, amelyekkel a hatósági közegek a választók szabad akaratának megnyilatkozását még eddig soha nem tapasztalt módon akadályozták meg. Csendőrszurony, fegyverhasználat nem egy helyen dolgozott, nem is beszéve arról, hogy egyes községeket járvány címén lezártak, sőt olyan eset is volt, ahol csak a Szamos átúszása árán jutottak el a magyar szavazók úgy ahogy a szavazás színhelyére.

Igy történhetett meg, hogy olyan törvényhatóságokban, hol a magyarok igen jelentékeny számban laknak és ahol eddig a megyei tanácsokban mindig megfelelő képviselőkkel vehettek részt, most egyetlenegy sem jutott be.

FRATERNITÁS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomdász Cluj, Strada Baros I. Pog. 18. Telefonszám: 18-60.

OROSZÁT

Ujra magasrangu tiszteteket tartóztattak le Szovjet-Oroszországban

Agyonlőtték Petruski tábornokot?

Letartóztattak egy zsidó-szocialista filmgyári igazgatót

Párizs, aug. 3. A Havas moszkvai tudósítója közli azt a hírt, ami elterjedt Moszkvában, hogy Petruski tábornokot, Ukrajna képviselőjét a külügyi népbiztosi hivatalba és az ukrajnai központi végrehajtóbizottság elnökének fiát lelőtték volna. Apja szigorú megfigyelés alatt áll.

Hír szerint letartóztatták Orlov tenger nagyot, nemzetvédelmi helyettes népbiztost és a tengeri haderők főparancsnokát, Viktorov tengernagyot, Kasirin tábornokot, Borisen zredest, Kokrylenko igazságügyi népbiztost, Moszkvint, a Komintern, végrehajtóbizottságának tagját, akiket azzal vádolnak, hogy a spanyol kérdésben a Dimitrov által szorgalmazott politikát ellenezték. Elfogták Laskevics külügyi népbiztossági jogügyi tanácsost, aki a Népszövetségre vonatkozó kérdések referense, Sztanjanin külügyi népbiztossági po-

litikai igazgatót és Neumant, a nyugati ügyosztály igazgatóját is.

Letartóztattak egy „bunáista” filmgyár igazgatót.

Moszkva, aug. 3. A moszkvai Kino című lap szerint a központi szovjethatóságok utasítást adtak Galkin, az egyik fegyverosországi állami filmgyár igazgatójának letartóztatására. Állítólag megállapítást nyert volna, hogy az ő irányítása mellett készült filmek nem a kommunista ideológia szolgálatában állottak, hanem a „Bund” érdekében fejtettek ki propagandát. A Bund ismeretesen a régi Oroszország zsidó szociálistáinak különálló szervezete volt, amely nemsokkal a szovjet megalakulása után feladta formai különállását és beolvadt a kommunista pártba.

Oroszország semmiképpen nem ismeri el Franco hadviselői jogát

Hírek a polgárháboru frontjairól

Moszkva, aug. 3. Az orosz lapok foglalkozva a benemavatkozás bizottságban előállott helyzettel, különböző kommentárokat fűztek ehhez. Az Izvesztia szerint a szovjet kormány kész közreműködni minden olyan intézkedésben, amely biztosítja a benemavatkozást; de nem adhatja meg a hadviselő féli minősítést Franco tábornoknak, ami egyenesen a második spanyol kormány elismerését jelentené. Amikor ultimátum formájában követelik ezt. Rib-

entropp és Grandi megakadályozzák az ellenőrzést és a csapatok visszavonását. A lap szerint a benemavatkozás nem létezik többé és mindent el kell követni, hogy Olaszország és Németország beavatkozása megszűnjön.

A frontról egyébként az alábbi tudósításokat vettük:

Barcelonából a Havas jelenti, hogy a keleti hadsereg parancsnokságának közlése szerint a köztársaságiak elfoglalták

Taxa postala
pártis in num.
No. 224713/929.
10. Telefon: 18-60
Havonta 110, negy
szere 600, egészéve
Havonta: Havonta
félre 12, egészéve
Jelöltek díjazás
KELET" a tran
szidősegg egyetlen
Chikoink után
törre megjelölés

Amihez hozz

Göring porosz m
ner Nationalzeitun
„Nagyon mély
vidéken a „Néme
sportgyakorlatai.
mezőn, a paraszto
tehenek is csodálk
ehhez a látványho
szokniok”.

Szegény paraszt
bet — bizonyára
is. Hiszen sokkal
szoktak mióta Hit
mint olyan csekély
leány szaladgál a

Hátra volnának
vonatkozólag Gör
szintén az a határ
járt meg a szaladg
Az a véleményün
lesz nehéz dolga
Mióta a tehenek m
metországban a te
fűből préselik és a
köpülük, hanem fa
kozak már semm

A derek német
szaladgálhatnak a

A nemzeti in
és a cizisták
a cigányokk

Az Adevurul írja
„Goga Octavian”
Albánok alk
mutassunk nacio
lényegére.

Goga az ország
hogyan is, csak oda
uton tapogatózik,
csai paktumra tán
és ahogy felhasz
táraságát az iga

Es minthogy ő
mok embere, ezé
sabban kiabálja, n
a zsidókkal! Romá

Románia a romá
nem vitatja és sen
feljebb Goga man
többségiek jogai
amelyeket a magy
paktumban.

Két évvel ezelőtt
megváltoztatja irá
védő és totalitári
és kétségbeesett
szövetségeket.

Igy vadházassá
kal. Cuzát meddő,
ciájának piederstál
nyokkal kötött pol
ez nem egyeztethe
vel? Dehát ki za
vektől a politiká

Ezzel a megegy
Amig a Lőzürica
hivatalos lapja Cu
kal kötött egyezm
gányoknak egy m
tett frakciója nem
Lőzüricának nem v
niai cigányságtól a

Goga nacionaliz
cigányokat öleli fe

„Cronica Dobrog
legutóbbi számában
szervezet tagozat
néhány név: V
szervezet elnöke, V
eaf szervezeti főtít
Edip, Murat, Hib
Berthold Frank,
Fleps, Kis Juliu, Z
szan Musztafa, stb

Amint látni mé
res ősrómán, mint
Egyszóval Romá
rokkal, törökökkel
kal!

Hasakhogy Goga
legalább is belügy